

ВІЗІТЫ
ПАТРЫЯРХ УСЯЕ РУСІ АЛЯКСІЙ ІІ НАВЕДАЎ БЕЛАРУСЬ
2, 5 стар.

АСПЕКТ ПРАБЛЕМЫ
ПАД ДАХАМ ДОМА СВАЙГО
2 стар.

АХОВА ЗДАРОУЯ
ДЗІЦЯЧАЯ ПАЛІКЛІНІКА ў БАРАЎЛЯНАХ
3 стар.

ХРЫСЦІЯНСКАЯ СТАРОНКА
"ЖЫЦЦЁ І ВЕРА"
5 стар.

СЯМЕЙНЫЯ АБРАДЫ
КАЛІ ДОБРЫ РОД, ТО БУДЗЕ ГОД
4 стар.
ЗВАРОТНАЯ СУВЯЗЬ: ІТАЛІЯ, АРМЕНІЯ
6 стар.

НАПЯРЭДАДНІ
СПЯШАЙЦЕСЯ НА КАРАНАЦЫЮ
4 стар.
ЭКАЛАГІЧНЫ ПРАЕКТ —
ДЗЕНЬ ЗЯМЛІ
8 стар.

ДЗІЦЯЧАЯ ЧЫТАНКА
8 стар.

АГУЛЬНАЯ БЕЛАРУСКАЯ ГАЗЕТА

РАСПАЎСЮДЖВАЕЦЦА ў 48 КРАІНАХ

Голас Радзімы

Штотыднёвая газета для суайчыннікаў за межамі Беларусі

Выдаецца з 6 красавіка 1955 года

28 мая 2002 года, № 22 (27881)

Цана 137 рублёў

E-mail: golos_radzimy@tut.by

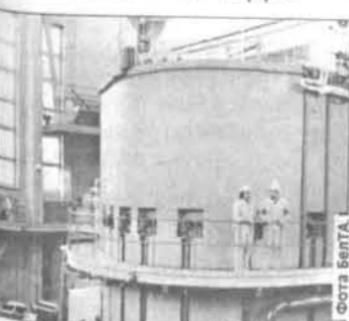
Хроніка жыцця

"БЯРЭЗІНА-2002"

3 27 мая па 2 чэрвеня ў Беларусі пройдуць ваенныя вучэнні, у якіх прымуць удзел злучэнні беларускай арміі, падраздзяленні Дзяржаўнага камітэта пагранічных войскаў, Міністэрства ўнутраных спраў, Камітэта дзяржаўнай бяспекі і Міністэрства па надзвычайных сітуацыях.

"Ваенныя дзеянні" адбудуцца на тэрыторыі Барысаўскага і Дрэзненскага палігонаў. Па словах ваенных, у ходзе гэтых абарончых маневраў будуць адпрацоўвацца пытанні кіравання войскамі, разведкі, а таксама "ліквідацыі" бандфарміраванняў. Чакаецца, што ў вучэннях прымуць удзел 8 тысяч ваеннаслужачых і больш за 200 адзінак тэхнікі, у тым ліку авіяцыя.

АТАМНАМУ РЭАКТАРУ ў СОСНАХ — 40 ГАДОЎ

У маі 1962 года ў Мінску (пасёлак Сосны) ўступіў у строй першы ў Беларусі атамны даследчы рэактар інстытута ядзернай энергетыкі Нацыянальнай акадэміі навук (на здымку).

"СССР" У КАНАХ

Клімавіцкі лікёра-гарэлачны завод атрымаў права на прэзентацыю сваёй гарэлкі "СССР" на кінафестывалі ў Канах.

Менавіта гэты гатунак быў адбраны для прадстаўлення на фестывалі па выніках конкурсу "United Vodka", які праходзіў у лютым у Бруселі. Клімавіцкая гарэлка "СССР" у крышталёвым штофе атрымала там першы прыз.

БУДЗЕ АМНІСТЫЯ

У краіне рыхтуецца чарговая амністыя зняволеных. Зараз у парламенце знаходзіцца праект закона "Аб амністыі некаторых катэгорый асоб, якія здзейснілі злачынства".

Як стала вядома, плануецца, што па амністыі выйдуць на сва-

боду 1 900 чалавек, а 25 тысячам асуджаных тэрмін адбывання пакарання будзе скарачаны на 1 год. Дарэчы, уступленне гэтага закона ў дзеянне дазволіць зэканоміць дзяржаве 1,5 мільярда рублёў.

ЖОРСТКІЯ САНКЦЫІ

Беларускім прыхільнікам польскіх мясных далікатэсаў прыйдзецца пераклучыцца на айчынную прадукцыю.

Як паведаміў дырэктар дэпартаменту харчавання Мінсельгасхарча Васіль Жукаў, з 18 мая ў Беларусі ўведзена жорсткая забарона на ўвоз у краіну не толькі мяса, але і ўсіх відаў мясапрадукцыі з тэрыторыі Польшчы.

Нагадаем чытачам, што ў маі на бойні каля Кракава была выяўлена карова, хворая на шаленства. Забарону на ўвоз польскай ялавічыны ўвялі ветэрынарныя службы Еўрасаюза, Расіі, Літвы і Украіны. Цяпер да гэтых краін далучылася і Беларусь.

МЕМАРЫЯЛ НА НЯМІЗЕ

Мемарыял памяці ахвяр трагедыі на станцыі метро "Няміга" будзе адкрыты ў Мінску.

Як стала вядома, праект мемарыяла быў адобраны сваякамі тых, хто загінуў, а таксама Мітрапалітам Мінскім і Слуцкім Філарэтам, Патрыяршым Экзархам усяе Беларусі. Адкрыццё помніка прымеркавана да трохгоддзя з дня трагедыі і адбудзецца 30 мая. Мемарыял уяўляе сабой камень у выглядзе каплічкі з металічнай плітой унутры, на якой напісаны імёны ахвяр трагедыі. А летась быў узведзены помнік на Кальварыйскіх могілках, дзе захавана большасць ахвяр (на здымку).

Падрыхтавала Ларыса ЛАЗАР.

стасункі

ДНІ МАСКВЫ ў БЕЛАРУСІ

Мінула болей за 10 гадоў з таго часу, як Масква перастала быць сталіцай СССР, але засталася галоўным эканамічным партнёрам Беларусі. І таму такая вялікая цікавасць да Дзён Масквы, якія прайшлі ў Рэспубліцы Беларусь 23-25 мая. Гэта буйнамаш-

табнае мерапрыемства праводзілася па ініцыятыве Масквы ў Мінску і абласцях Беларусі (Брэсцкай, Віцебскай, Гомельскай, Гродзенскай і Магілёўскай), якія маюць пагадненні аб супрацоўніцтве з урадам і адміністрацыйнымі органамі Масквы. 24 мая Бела-

русь наведаў з візітам мэр Масквы Юрый Лужкоў, які сустрэўся з Прэзідэнтам Беларусі Аляксандрам Лукашэнкам і прэм'ер-міністрам Генадзем Навіцкім і абмеркаваў пытанні развіцця двухбаковага гандлёва-эканамічнага і культурнага супрацоўніцтва. Юрый Лужкоў прыняў таксама ўдзел у мітынгу, прысвечаным урачыстай сустрэчы ўдзельнікаў аўтапрабегу АМА "ЗІЛ" па маршруце Масква — Мінск і адпраўчы ў Маскву калоны аўтамабіляў "МАЗ"; у Божай літургіі, якую правёў Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі ў мінскім Свята-Духавым кафедральным саборы; у сустрэчы з прафесарка-выкладчыцамі саставам Белдзяржуніверсітэта і студэнтамі ВДУ Мінска ў рамках Дзён славянскага пісьменства і культуры. На працягу трох дзён мінчане і госці сталіцы знаёмліліся з Масквой дзелавой на выставе-кірмашы ў Палацы культуры МАЗ і Масквой культурнай — на выставе "Сучасныя мастакі Масквы" ў Палацы мастацтва і на канцэртах.

— Заканчэнне на 2-й стар.

спорт

ФУТБОЛ. Беларускія футбалісты сталі пераможцамі міжнароднага турніру ў Маскве.

У ім акрамя беларусаў удзельнічалі зборныя Югаславіі, Расіі, Украіны, якія займаюць у рэйтынгу ФІФА адпаведна 10-е, 27-е і 44-е месцы. Турнір быў захапляючы і непрадказальны. Балельшчыкі адчулі забытую асалоду ад "шчырага" футбола, які прапанаваў трэнер беларускай зборнай Эдуард Малафееў.

Спецыялісты адзначаюць, што ў беларускай зборнай з'явіліся яркія маладыя футбалісты: Кутузаў, Коўба, Глеб, якія ўмацоўваюць перспектывы беларускага футбола.

ТАЭКВАНДО. На чэмпіянаце Еўропы ў Турцыі беларускія спартсмены заваявалі тры бронзавыя ўзнагароды. Іх атрымалі

вобразныя Марына Жураўская і Алеся Чарняўская, а таксама 16-гадовая Святлана Герасімовіч са Светлагорска.

ТЭНІС. На турніры серыі "Мастэрс" (прызавы фонд — Usd 2 мільёны 828 тысяч) у нямецкім Гамбургу беларус Максім Мірны не адолеў паўфінальны бар'ер.

Мірны абыграў амерыканца Піта Сампраса, іспанца Карласа Мою, аргенцінца Марыяна Забалету і французца Бутэ. У паўфінале Мірны ўступіў швейцарцу Ражэ Федэрару, які стаў пераможцам гэтага турніру. Дарэчы, такое становішча не перашкодзіла Мірнам пасля Гамбурга перамясціцца з 55-га радка на 30-ты ў рэйтынг мацнейшых.

Міхаіл МАЗАКОЎ.

жыццёвыя сюжэты

Віцебскай доўгажыхарцы Паліне Бубновай споўнілася 105 гадоў.

Усё жыццё яна працавала ў калгасе "Свабода" Гарадоцкага раёна, а з 1952 года жыве ў абласным цэнтры. У Паліны Паўлаўны сям'ера дзяцей, тры ўнукі, тры праўнукі і тры прапраўнукі.

Паліна БУБНОВА ў дзень нараджэння.

візіты

БЕЛАРУСЬ НАВЕДАЎ ПАТРЫЯРХ АЛЯКСІЙ II

Адбыўся візіт на Беларусь Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі Аляксія II. Апошнім часам Найсвяцейшы Патрыярх Аляксій II даволі часты госць Беларусі. Сёлетні пастырскі візіт — ужо пяты на ліку. Праходзіў ён на тэрыторыі Мінскай, Навагрудскай і Брэсцкай епархій і быў прымеркаваны да ўрачыстага адкрыцця Дома міласэрнасці ў Мінску.

18 мая ў аэрапорце Найсвяцейшага сустракалі Мітрапаліт Мінскі і Слуцкі Філарэт, Патрыяршы Экзарх усяе Беларусі, прэм'ер-міністр Беларусі Генадзь Навіцкі, іншыя афіцыйныя асобы і прадстаўнікі БПЦ (на здымку).

У той жа дзень Патрыярх Аляксій II наведаў Свята-Духаў кафедральны сабор у Мінску, прыняў удзел у сустрэчы з навукоўцамі Нацыянальнай акадэміі навук, дзе адбылася перадача акадэміі чатырох першых таму ўнікальнага выдання — Паслаўнай энцыклапедыі.

— У кожнай эпохі ёсць свае бачныя сімвалы, — адзначыў Патрыярх у выступленні. — Адным з такіх сімвалаў сучаснасці з поўным правам павінна стаць Паслаўная энцыклапедыя, прысвечаная 2000-годдзю Народжэння Хрыстовага.

Наперадзе яшчэ выхад 21 тома. Увесь збор змесціць 70 тысяч энцыклапедычных артыкулаў, падрыхтаваных навукоўцамі з усіх канцоў паслаўнага свету. Беларуская аддзяленне энцыклапедыі ўзначаліў асабіста кіраўнік БПЦ Мітрапаліт Філарэт. Дарэчы, зараз завяршаецца работа над чарговым томам энцыклапедыі, які ўключае матэрыялы, прысвечаныя Беларусі і Беларускай паслаўнай царкве. Мяркуецца, сёлета гэта кніга ўбачыць свет.

Трэба адзначыць, што ў сваім выступленні Найсвяцейшы Патрыярх асоба засяродзіў увагу на царкоўна-навуковым супрацоўніцтве, што заўсёды спрыяла адраджэнню духоўнасці сярод людзей. Гісторыя, філасофія, мастацтвазнаўства, багаслоўе — сферы, дзе перакрываюцца навука і рэлігія. У сувязі з гэтым кіраўнік РПЦ ўдзячным словам згадаў імёны Пятра Мсціслаўца і Івана Фёдарава, кнігадрукароў і асветнікаў другой паловы XVI стагоддзя.

Высокі госць адзначыў таксама добры ўзровень супрацоўніцтва і ўзаемнай дапамогі беларускай дзяржавы і БПЦ, прыклад чаго — узвядзенне Дома міласэрнасці, адкрыццё якога стала цэнтральнай падзеяй патрыяршага візіту. У час гэтай урачыстай цырымоніі Найсвяцейшы Патрыярх уручыў Прэзідэнту Беларусі Аляксандру Лукашэнку ордэн Прападобнага Сергія

Раданежскага і ступені — узнагароду, якой могуць быць удастоены толькі кіраўнікі дзяржаў і вышэйшае духавенства.

Наступным днём Патрыярх Аляксій II накіраваўся ў Жыровіцкі Свята-Успенскі манастыр. Там у Свята-Успенскім саборы ён прыняў удзел у Божай літургіі ў Дзень памяці Жыровіцкай іконы Божай Маці, хрэсным ходзе да Яўленскай царквы і малебне з чытаннем акафіста Жыровіцкай іконы Божай Маці. Далей Патрыярх Аляксій II наведаў размешчаны там жа Мінскія духоўныя семінарыю і акадэмію, дзе Патрыярх атрымаў дыплом Ганаровага доктара Мінскай духоўнай акадэміі. У сваю чаргу, высокі госць урачыста ўручыў дыпламы выпускнікам семінарыі.

Пасля Жыровічаў картэж Яго Святасці накіраваўся ў Слонім, дзе Патрыярх агледзеў Спаса-Праабражэнскі сабор, які зараз яшчэ знаходзіцца ў будаўнічых рыштаваннях. Далей прыпынак быў зроблены ў Баранавічах. Там кіраўнік РПЦ асвяціў месца будаўніцтва храма ў гонар святых жанчын-міраносіц. Будучы каменны храм умяшчальнасцю 450–500 чалавек ствараецца па праекце заслужанага архітэктара Беларусі Леаніда Макаравіча.

Трэба сказаць, Патрыярха Аляксія II паўсюль сустрэкалі шмат народу, да якога Найсвяцейшы звяртаўся з пасхальнымі віншаваннямі і сваім патрыяршым благаслаўненнем.

У Баранавічах, каб павітаць высокага гасця, на вуліцы горада выйшлі ці не ўсе яго насельнікі. Убачыўшы такую колькасць людзей, Патрыярх Аляксій II значна падвоўжыў сваё знаходжанне ў Баранавічах.

Словамі ўдзячнасці і кветкамі кіраўніка РПЦ сустрэкалі і ва ўсіх прыходах Мінска, куды ён завітаў. На гэтых сустрэчах Патрыярх Аляксій II шчыра жадаў поспехаў духоўнай будучыні народу Беларусі.

Галіна УЛІЦЕНАК.

— Працяг тэмы на 5-й стар. —

аспект праблемы

ПАД ДАХАМ ДОМА СВАЙГО

У Авальнай зале Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу прайшлі парламенцкія слуханні “Дзяржаўная жыллёвая палітыка Рэспублікі Беларусь: рэалізацыя і перспектывы”.

Тэма сумеснага дыялога заканадаўчай і выканаўчай галін улады, вучоных і практыкаў абрана не выпадкова. У апошнія гады ў Беларусі актыўна дзейнічае сістэма дзяржаўнай падтрымкі будаўніцтва жылля і набыцця яго грамадзянамі ва ўласнасць. Гэта ў асноўным бязвыплатнае субсідзіраванне і льготныя крэдыты, што дае станоўчы эфект. Дарэчы, па тэмпах будаўніцтва жылля наша краіна аспярджае зараз іншыя дзяржавы Садружнасці. Напрыклад, калі ў мінулым годзе на 1000 чалавек насельніцтва ў Таджыкістане было пабудавана ўсяго 18 квадратных метраў жылля, у Кыргызстане — 47, Казахстане — 101, Расіі — 215, то ў Беларусі — 303 квадратныя метры агульнай плошчы жылых дамоў. А ўсяго за апошні год пабудавана 3 мільёны 24 тысячы квадратных метраў жылля, прычым 89 працэнтаў — за кошт пазабюджэтных крыніц фінансавання. За апошняе дзесяцігоддзе ўзрасла і сярэдняя забяспечанасць жыллем на аднаго чалавек як у гарадах, так і ў сельскай мясцовасці.

Як адзначалі ўдзельнікі слухання, жыллёвая палітыка займае адно з вядучых месцаў у дзейнасці ўсіх галін улады. У Праграме сацыяльна-эканамічнага развіцця краіны на чарговае пяцігоддзе адным з пяці прыярытэтаў дзяржавы якраз і вызначана далейшае развіццё жыллёвага будаўніцтва на безэмісійнай аснове з максімальным выкарыстаннем пазабюджэтных крыніц фінансавання. З 1999 года ў Беларусі дзейнічае новы Жыллёвы кодэкс, які замацаваў змены, што адбыліся ў дзяржаве і грамадстве. Разам з тым, як паказвае практыка, у дакуменце ёсць і шэраг недахопаў: ён не ў поўнай меры адлюстроўвае рэаліі сённяшняга дня. Таму, як адзначыў старшыня Палаты прадстаўнікоў

Вадзім Папоў, калектыўнае абмеркаванне гэтай тэмы будзе садзейнічаць абнаўленню прававой базы і падрыхтоўцы новай рэдакцыі Жыллёвага кодэкса.

— Нягледзячы на ўсё зробленае ў жыллёвай сферы, большасць насельніцтва не мае значных сродкаў для жыллёвага будаўніцтва, — сказаў Вадзім Папоў. — Будаваць высокакампартнае жыллё можа толькі 1 працэнт насельніцтва, каля 6 працэнтаў маюць магчымасць удзельнічаць у будаўніцтве кватэр з тыповымі спажывецкімі якасцямі. Астатнія могуць разлічваць толькі на дзяржаўную падтрымку.

Разам з тым відавочна, што дзяржава не ў стане забяспечыць кожную сям'ю жыллем. Сусветны ж вопыт сведчыць аб эфектыўнасці набыцця жылля ў крэдыт з доўгатэрміновай выплатай. У нашых жа ўмовах, лічыць В.Папоў, калі недастаткова развіты фондавы рынак і няма свабодных капіталаў, перспектыўнай бачыцца сістэма будаўнічых накупленняў, якая добра дзейнічае ў краінах Еўропы.

На думку першага намесніка міністра архітэктуры і будаўніцтва Сяргея Філіпава, жыллё можа стаць даступным для грамадзян пры дзвюх умовах: павышэнні жыццёвага ўзроўню і зніжэнні кошту жылля і матэрыяльных выдаткаў. Разам з тым, адзначае намеснік міністра, трэба ўлічваць вопыт Расіі і іншых краін, дзе жыллёвая палітыка рэалізуецца рэгіянальнымі структурамі праз рэгіянальныя фонды, у якіх акумуліруюцца ўсе сродкі. Дарэчы, як адзначалася на парламенцкіх слуханнях, такі эксперымент плануецца правесці ў Жодзіне, дзе людзі стаяць у чарзе на атрыманне жылля 15–17 гадоў. Менавіта тут будзе апрабавана новая мадэль арганізацыі фінансавання жыллёвага будаўніцтва шляхам цэнтралізацыі

ўсіх крыніц, у тым ліку сродкаў прадпрыемстваў ад продажу паўторнага жылля і г.д.

Міністр жыллёва-камунальнай гаспадаркі Аляксандр Мількота расказаў аб праблемах галіны, яе рэфармаванні, што, безумоўна, вельмі патрэбна. У мінулым годзе, напрыклад, датацыі на пакрыццё страт у галіне склалі 216 мільярдаў рублёў, або 55 працэнтаў усіх датацый, накіраваных у народную гаспадарку. Таму, як адзначыў міністр, наспей час пераходзіць да рыначнага адносін, калі грамадзяне поўнаасцю аплачваюць усе выдаткі. Пасля 2008 года дзяржава адмовіцца ад датацый, зрабіўшы ўпор на падтрымку малазабяспечаных.

Між тым такая пазіцыя выклікала і шэраг крытычных заўваг. Як адзначыў старшыня Камісіі Палаты прадстаўнікоў па жыллёвым будаўніцтве, гандлі і прыватызачыі Васіль Хрол, калі ўсе будзе звядзена толькі да павышэння тарыфаў — якая ж гэта рэформа? Наадварот, лічыць дэпутат, рэфармаванне жыллёва-камунальнай галіны павінна быць накіравана на зніжэнне кошту жыллёвых паслуг, павышэнне іх якасці і канкурэнтаздольнасці.

І яшчэ адну цікавую думку выказаў старшыня камісіі: а ці трэба Беларусі наогул будаваць так шмат новага і дарагога жылля, калі на вачах развальваецца стары жылы фонд? Калі яго зараз капітальна не адрамантаваць, многія збудаванні стануць непрыгоднымі для жыцця. Таму, лічыць Васіль Хрол, грошы лепш укладваць у рэканструкцыю і абнаўленне існуючага фонду, што будзе значна танней.

На парламенцкіх слуханнях уздымалася і шмат іншых праблем. Вынікам гэтай дыскусіі стала распрацоўка рэкамендацый дэпутатаў па ўдасканальванні жыллёвага заканадаўства і стварэнні больш прымальных умоў рэалізацыі дзяржаўнай жыллёвай палітыкі.

Ларыса ЛАЗАР.

стасункі

ДНІ МАСКВЫ У БЕЛАРУСІ

— Пачатак на 1-й стар. —

У дзень адкрыцця выставы кірмашу, што праходзіла ў Палацы культуры МАЗ, на пытанні нашага карэспандэнта адказаў Юрый ЖЫРНАКЛЕ-ЕЎ, начальнік упраўлення Дэпартаменту навукі і прамысловай палітыкі ўрада Масквы.

— Па-першае, я хацеў бы перадаць прывітанне ўсім мінчанам і жыхарам Рэспублікі Беларусь. Як прадстаўнік Дэпартаменту навукі і прамысловай палітыкі Масквы я шчаслівы, што мы адкрылі ў Палацы культуры МАЗ выставу-кірмаш прадукцыі арганізацый і прадпрыемстваў навукі і прамысловасці горада Масквы. На тэрыторыі горада сканцэнтравана больш паловы навукова-тэхнічнага патэнцыялу ўсёй Расіі, гэта звыш 1000 буйных і ся-

рэдніх прамысловых прадпрыемстваў, болей за 900 навуковых арганізацый, 120 навуковых цэнтраў, у тым ліку 33 дзяржаўныя навуковыя цэнтры Расійскай Федэрацыі. На тэрыторыі горада паспяхова працуе болей за 203 тысячы прадпрыемстваў малага прадпрыемальніцтва.

— На гэтым кірмашы прадстаўлены самыя знакамітыя маркі?

— Зразумела, усё ахапіць мы не змаглі. Привезлі сюды толькі малую частку. Напрыклад, на гэтай выставе вы можаце пазнаёміцца з вырабамі фабрыкі “Свобода”. Усе мы з вамі выйшлі з Савецкага Саюза, і ўсе карысталіся мылам і крэмамі гэтай фабрыкі, якая і сёння выпускае мноства разнастайнай касметычнай прадукцыі. Марка “Новой зари” — таксама шырока вядомая. Хутка споўніцца 140 гадоў гэтаму прадпрыемству па вырабу духоў. На кірмашы прадстаўлены

прадпрыемствы харчовай і перапрацоўчай прамысловасці, медыцыны, машынабудавання. На адкрытай пляцоўцы разгорнута экспазіцыя завода імя Ліхачова.

— На тэрыторыі перад Палацам культуры размешчаны палаткі малаго бізнесу Масквы. Перад імі чэргі; тавар карыстаецца попытам. Напэўна, многія ўдзельнікі кірмашу змогуць заклучыць тут выгадныя здзелкі?

— Мы займаемся не толькі працоўваннем на рынку Беларусі прадукцыі Масквы, але і садзейнічаем паспяховаму супрацоўніцтву беларускіх прадпрыемстваў з маскоўскімі. У рамках выставы-кірмашу ў нас запланавана вялікая дзелавая праграма: тры “круглыя сталы” па пытаннях стандартызацыі якасці, тавараабмену, развіцця малага прадпрыемальніцтва. У нас дзейнічаюць пагадненні паміж Масквой і Рэспублікай Беларусь, паміж Масквой і двума гарадамі — Мінскам і Магілёвам, паміж Масквой і абласцямі Беларусі. Ёсць планы мерапрыемстваў у рамках гэтых пагадненняў, якія мы выконваем.

Тацяна КУВАРЫНА

ахова здароўя

ДЗІЦЯЧАЯ ПАЛІКЛІНІКА Ў БАРАЎЛЯНАХ

НОВЫ БУДЫНАК — НОВЫЯ МАГЧЫМАСЦІ

Каб зразумець значэнне з'яўлення ў Бараўлянах новага будынка абласной дзіцячай паліклінікі, трэба ўбачыць стары, яшчэ да вайны ўзведзены корпус, які месціўся ў цэнтры Мінска разам з абласной дзіцячай бальніцай.

Новая дзіцячая паліклініка ў Бараўлянах уражвае: вялікія холы, прасторныя кабінеты і лабараторыі.

Пакуль тут працуюць на абсталяванні, прывезеным са старой паліклінікі. Але ўжо адбыўся тэндэр, і ў хуткім часе з'явіцца ультрасучасныя дыягнастычныя апараты. Дарэчы, менавіта кансультацыі і дыягностыка — асноўныя напрамкі дзейнасці гэтай медустановы. Сюды, каб вырашаць самыя складаныя медыцынскія пытанні, прыязджаюць пацыенты з усёй Мінскай вобласці, дзе жыве 281 тысяча дзяцей.

На базе паліклінікі працуюць кафедры педыятрыі, сквіца-тварнай хірургіі, сямейнага ўрача Беларускага інстытута паслядыпломнай адукацыі. Тут працуе 17 дактароў, якія, па словах намесніка галоўнага ўрача абласной бальніцы Любові Тарасюк, добра разумеюць сваю адказнасць перад дзецьмі, якія прыязджаюць у Бараўляны з надзеяй на дапамогу.

Л.ТАРАСЮК расказвае: — Наша паліклініка — частка комплексу, куды ўвойдзе і дзіцячы шпіталь, будаўніцтва якога павінна завяршыцца ў 2005 годзе. Стацыянар, акрамя іншага, ўключыць у сябе аддзяленне функцыянальнай дыягностыкі з сучасным абсталяваннем. Апаратура ўжо заказана. У канцы бягучага года плануецца здача часткі стацыянара на 142 ложка. У наступным — столькі ж. Відавочна, што медустанова такога ўзроўню каштуе вельмі дорага. Але на сённяшні дзень бальніца ўвайшла ў спіс першачарговых жыццёва важных будоўляў краіны.

Дзеці адчуваюць сябе на новым месцы больш камфортна. Мы ўлічваем, што да нас прыязджаюць з усёй Мінскай вобласці. Сюды не так лёгка дабрацца, як у цэнтр Мінска. Але мы дамагліся, каб насупраць паліклінікі зрабілі аўтобусны прыпынак. Аздобілі, як маглі, двор паліклінікі. Вельмі дарэчы і дзіцячы пакой, дзе можна адпачыць, падагрэць ежу, у рэшце рэшт, спакойна пакарміць дзіця.

— Якія асаблівыя напрамкі мае абласная дзіцячая паліклініка? — У нас працуе адзіны ў Мінскай вобласці сурдалагапедычны кабінет. Тут ёсць урач-сурдалагапед, слыхапрадзіст. Маём аўдыёграф апошняга пакалення для вызначэння ступені

страты слыху. Пасля абследавання і пастаноўкі дыягназу тут жа праводзіцца пратэзаваанне. Настаўнік-дэфектолаг займаецца яго адаптацыяй з кожным пацыентам.

Традыцыйна ў абласной бальніцы дапамагаюць дзецям, якія маюць прыроджаную паталогію твару. Абследаванне пацыента праводзяць у паліклініцы, аперацыю робяць у бальніцы. У гэтай галіне працуюць вельмі кваліфікаваныя хірургі. Чаргі на аперацыю няма. І што вельмі важна, большасць дзяцей удаецца дапамагчы ў раннім узросце. Гэта пазбаўляе іх шэрага псіхалагічных праблем у далейшым.

— Раскажыце, калі ласка, пра персанал вашай паліклінікі.

— Я ганаруся нашым калектывам. Многія супрацоўнікі жывуць у Мінску. Але калі надышоў час працаваць у Бараўлянах, паехалі амаль усе.

Ведаецца, да нас трапляюць цяжкія хворыя, якія звярталіся ўжо да многіх спецыялістаў. Для некаторых з іх мы з'яўляемся апошняй інстанцыяй. Тут важныя і сучасная апаратура, і магчымасці лабараторных даследаванняў, кваліфікацыя ўрачоў.

Нашы спецыялісты — сапраўдныя прафесіяналы, многія маюць вышэйшую катэгорыю. Гэта вельмі важна, бо мы вырашаем пытанні шпіталізацыі, інваліднасці.

Пры паліклініцы дзейнічае рэабілітацыйны цэнтр для дзяцей з захворваннямі нервовай сістэмы. Нашы спецыялісты ствараюць індывідуальныя праграмы рэабілітацыі. У залежнасці ад захворвання дзіцяці рэкамендуецца курс лячэння. Уважлівае стаўленне да пацыентаў — гэта таксама ляркарства.

Алена СПАСЮК.

НА ЗДЫМКАХ: намеснік галоўнага ўрача Мінскай абласной бальніцы Любоў Тарасюк; урач-рэнтгенолаг Вольга ВАРАНЕЦКАЯ вядзе абследаванне маленькага пацыента; новая дзіцячая паліклініка Мінскай абласной бальніцы.

Фота Яўгена КАЗЮЛІ.

дыпкур'ер

164-я СЕСІЯ ВЫКАНАЎЧАГА САВЕТА ЮНЕСКА

У пленарных пасяджэннях 164-й сесіі Выканаўчага савета ЮНЕСКА (месца правядзення — Францыя) прыняў удзел старшыня Нацыянальнай камісіі па справах ЮНЕСКА, пасол па асобых даручэннях МЗС Беларусі Уладзімір Шчасны.

Увазе прадстаўнікоў дзяржаў — членаў савета прадстаўлены даклад аб ажыццяўленні Дакарскіх рамак дзеянняў у сферы адукацыі, прапановы ў сувязі з правядзеннем Міжнароднага года прэснай вады і аб мерах, якія прымае ЮНЕСКА ў галіне біязьцікі, аховы нематэрыяльнай культурнай спадчыны.

Пастаянны прадстаўнік Беларусі пры ЮНЕСКА Уладзімір Сянько, іншыя члены беларускай дэлегацыі правялі шэраг сустрэч з

кіраўнікамі Сакратарыята па пытаннях арганізацыі афіцыйнага візіту ў Беларусь Генеральнага дырэктара ЮНЕСКА Каіціра Мацуры. Абмяркоўваліся таксама канкрэтныя накірункі супрацоўніцтва нашай краіны з гэтай міжнароднай арганізацыяй. У прыватнасці, разглядаліся праекты па захаванні і выкарыстанні культурнай спадчыны і ўстойлівым развіцці ў Палескім рэгіёне, супрацоўніцтве ў сферы адукацыі.

СУСТРЭЧА А.КРАСУЦКАГА З П.ШЫДЭРАМ

У парламенце Аўстрыі адбылася сустрэча намесніка старшыні Камітэта па міжнародных справах і сувязях з СНД Палаты прадстаўнікоў Нацыянальнага сходу Рэспублікі Беларусь Анатоля Красуцкага са старшынёй Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы, старшынёй Камітэта па міжнародных справах аўстрыйскага парламента Петэрам Шыдэрам. У сустрэчы прыняў удзел Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол Рэспублікі Беларусь у Аўстрыі Віктар Гайсёнак.

У ходзе гутаркі былі абмеркаваны пытанні ўзаемаадносін Нацыянальнага сходу Беларусі і Парламенцкай асамблеі Савета Еўропы, а таксама перспектывы развіцця міжпарламенцкага супрацоўніцтва на двухбаковай аснове.

У прыватнасці, А.Красуцкі расказаў пра падыходы беларускіх парламентарыяў да супрацоўніцтва с ПАСЕ і прайнфармаваў П.Шыдэра аб падрыхтоўцы да будучага семінара з удзелам беларускіх і еўрапейскіх дэпутатаў у Мінску. Ён выказаў надзею, што статус "спецыяльна запрашанага" для парламента Беларусі ў асамблеі будзе адноў-

лены ўжо восенню бягучага года. Беларускі бок выказаў таксама зацікаўленасць у стварэнні ў аўстрыйскім парламенце групы супрацоўніцтва Аўстрыя — Беларусь.

П.Шыдэр пазытыўна ацаніў крокі, якія прымае парламент Беларусі па развіцці міжнароднага супрацоўніцтва. Ён асоба падкрэсліў, што ў Аўстрыі дакладна ўсведамляюць: Беларусь з'яўляецца неад'емнай часткай Еўропы, аўстрыйскія парламентарыі заўсёды выступалі за дыялог і супрацоўніцтва з Беларуссю. На думку П.Шыдэра, членства Беларусі ў Савеце Еўропы з'яўляецца пытаннем часу.

У АБАРОНУ АЎТАРСКІХ ПРАВОЎ

Часовы Павераны ў справах Рэспублікі Беларусь у ЗША Сяргей Рачкоў прыняў удзел у мерапрыемстве, якое адбылося ў Кангрэсе ЗША і прысвячалася ўступленню ў сілу Дагавора Сусветнай арганізацыі інтэлектуальнай уласнасці (САІУ) па аўтарскім праве і Дагавора па выкананнях і фанаграмах.

Мерапрыемства было арганізавана Міжнародным альянсам інтэлектуальнай уласнасці (МАІУ).

Беларусь ратыфікавала дагаворы САІУ па аўтарскім праве і па выкананнях і фанаграмах 10 чэрвеня 1998 года. Дагавор па аўтарскім праве ўступіў у сілу для 35 дзяржаў, якія ратыфікавалі яго, 6 сакавіка 2002 года, а Дагавор па выкананнях і фанаграмах уступіў у сілу для 33 дзяржаў 20 мая 2002 года.

У звароце да ўдзельнікаў мерапрыемства прэзідэнт МАІУ Э.Сміт, у прыватнасці, заявіў: "Мы вітаем далёнабачнасць і лідэрства тых краін, якія садзейнічалі ўступленню гэтых дагавораў у сілу. Яны аб'явілі свету, што будуць ствараць такі клімат для інвестыцый і гаспадарчай дзейнасці, у якім змога развівацца і расці электронны гандаль. Гэта пасланне зварнута не толькі да іх гандлёвых партнёраў, але, што яшчэ больш важна, да іх уласных грамадзян, уключаючы аўтараў, кампазітараў, артыстаў, выдаўцоў і прадзюсераў, якія пры на-

лежным выкананні палажэнняў дагавораў атрымаюць непасрэдную выгаду ад таго спрыяльнага асяроддзя, якое гэтыя пагадненні ствараюць для культурнай і тэхнічнай творчасці".

У ходзе кароткай размовы Э.Сміт пазытыўна ацаніў прысутнасць нашай краіны сярод першых дзяржаў, якія падтрымалі гэтыя дакументы.

Вядучыя эксперты ў галіне абароны інтэлектуальнай уласнасці лічаць, што ўступленне ў сілу Дагавора па аўтарскім праве і Дагавора па выкананнях і фанаграмах будзе садзейнічаць, сярод іншага, далейшаму развіццю сеткі Інтэрнэт і электроннага гандлю. Прадстаўнікі кампаній-вытворцаў праграмага забеспячэння таксама віталі ўступленне ў сілу дагавораў САІУ, бо іх палажэнні прыраўноўваюць камп'ютэрныя праграмы да твораў незалежна ад формы прадстаўлення, тым самым гарантуючы абарону аўтарскіх і сумежных правоў іх аўтараў.

5-ты КАМІТЭТ ГЕНЕРАЛЬНАЙ АСАМБЛЕІ ААН

У Нью-Йорку праходзяць пасяджэнні 5-га Камітэта ў рамках абноўленай 56-й сесіі Генеральнай Асамблеі ААН, якія завершацца 31 мая.

У рабоце Камітэта прымаюць удзел супрацоўнікі Пастаяннага прадстаўніцтва Рэспублікі Беларусь пры ААН.

Асноўны блок пытанняў, якія

разглядае Камітэт, — адміністрацыйныя і бюджэтныя пытанні аперацый па падтрыманні міру.

Прэс-служба МЗС.

напярэдадні

СПЯШАЙЦЕСЯ НА КАРАНАЦЫЮ

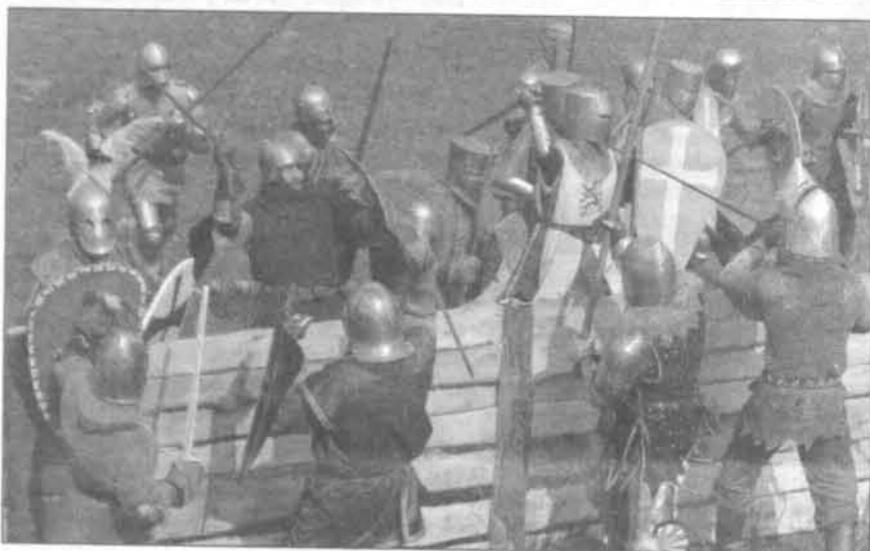
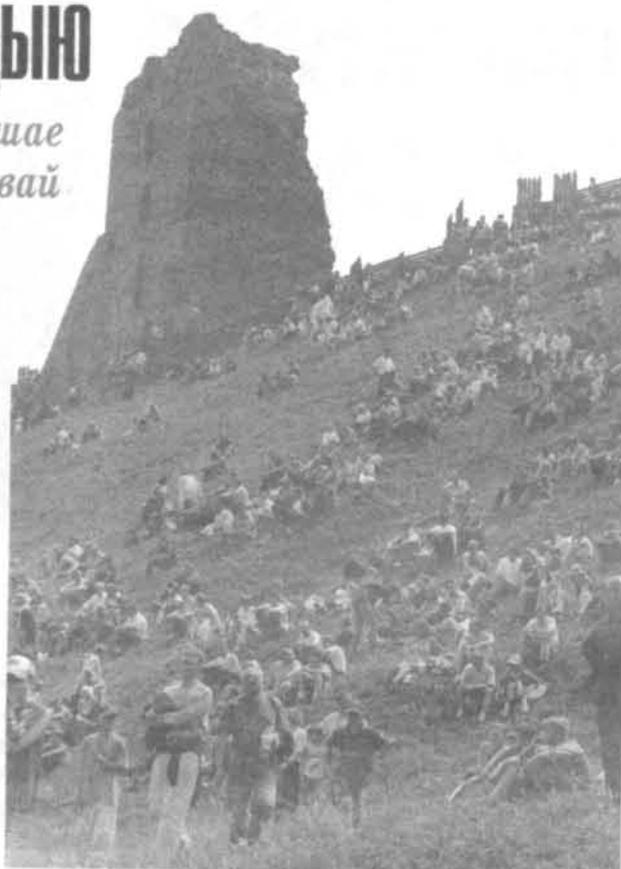
29–30 чэрвеня Навагрудак запрашае на Другі фестываль сярэдневяковай культуры

Сустаршыня аргкамітэта Другога фестывалю сярэдневяковай культуры "Навагрудскі замак" Ігар Міхно паведаміў, што сёлета павінна прыехаць каля 700 удзельнікаў з сямі еўрапейскіх краін. У асноўным гэта члены клубаў, якія займаюцца гістарычнай рэканструкцыяй культуры перыяду IX–XVI стагоддзяў: адзення, даспехаў, узбраення, быту і падзей. Сёлета фестываль пройдзе пад знакам 750-годдзя каранацыі Міндоўга.

Па Інфармацыі загадчыка аддзела культуры Навагрудскага райвыканкама Аляксандра Карачана, першы фестываль прыцягнуў у Навагрудак каля 4 тысяч гасцей, а на гэты раз чакаецца значна больш. Улічваючы атрыманы вопыт, гарадскія ўлады ўжо сёння рыхтуюцца да прыёму.

Вакол горада будуць падрыхтаваны месцы для палатных лагераў з дровамі, пітной вадой і аўтастанкамі. Мясцовыя жыхары гатовы прадаставіць для пражывання гасцей свае кватэры. Што ж датычыць непасрэдна праграмы фестывалю, то ў ёй прадугледжана шмат сюрпрызаў.

Канстанцін СЯЎРУК.

сямейныя абрады

КАЛІ ДОБРЫ РОД, то БУДЗЕ ГОД

А на гары, сасна,
Пад сасной карчма.
А ў той карчомцы
Ўвесь мой род гуляе.

Увесь мой род гуляе,
Мяне ўспамінае:
— Ой, наша сястрыца
Горку долю мае.

Горку долю мае,
К нам не прыбывае.
А я к свайму роду
Хоць па шыю ў воду.

Хоць я абмачуся,
Я ж і асушуся.

Там я з сваім родам
Ды нагаваруся.

Радавыя святы існуюць у нашы дні толькі на ўсходзе, у славянскіх землях. У наш час пад уплывам афіцыйнай царквы яны набылі выгляд прастольных святаў і праводзяцца ў гонар чудатворнага вобраза або святога, які лічыўся заступнікам канкрэтнага роду, вёскі, мястэчка. Як правіла, у такіх населеных пунктах царква ці касцёл носяць назву гэтага святога.

Вось пра што сведчыць адно з паданняў, запісаных у вёсках Асінагародак і Сарокі Пастаўскага раёна Віцебскай вобласці: "У час шведскага нашэсця там стаяў рускі полк. Разведка данесла, што шведы ідуць з-пад вёскі Сарокі. Сталі рабіць малебен, а ікону павесілі на асіне. І па сённяшні дзень тая ікона вісіць на тым

самым месцы. Там паставілі царкву Пакроўскую, а ў ёй тая ікона чудатворная, Асінагародская. Там фэст штогод, другога ліпеня..."

Як сведчаць этнаграфічна-фальклорныя матэрыялы апошніх двух стагоддзяў, у кожным населеным пункце прастольнае свята пачыналася з прыезду тых, хто тут жыў: сваякоў, радні. У царкве праводзілася маленне, ставілі свечкі. Пасля разыходзіліся па родзічах на святочнае застолле. Кожны, хто прыязджаў у вёску, але быў чужынцам, усё роўна запрашаўся да стала.

Назва "прастольнае свята" ў народзе ўжывалася даволі рэдка. На ўсходнім Палессі пашырана назва "госці", на Віцебшчыне і поўдні Міншчыны ў гэты дзень збіраюцца "на кірмаш", на Гродзеншчыне і Піншчыне — "на фэст", у Лельчыцкім раёне свята мае назву "прыход", у Крупскім раёне Мінскай вобласці — "хадзіць у ніва" і г.д.

Пра сучаснае прастольнае свята ў вёсцы Іванаўка Буда-Кашалёўскага раёна расказвала мясцовая жыхарка Марута Казлова: "У нас Прачыста — 21 верасня. Клічам гасцей, сваіх родных з Недайкі, са Мхоў, з Лазаўкі, Клімавіцы. Збіраўся род. Смачную ежу елі, пілі гарэлку, а тады спявалі "Над ярам каліна стаяла", "Ох ты, голуб, голуб сізакрылы", "А ў полі сліўка".

А ў полі сліўка,
Пад сліўкаю вішня.
Там мая радзіна
На гуляння выйшла.
Затым хадзілі ў кожны двор, дзе радня. Павінны былі пабыць у кожнага сваяка, праводаць, як жыве".

Цяпер працягам прастольнага свята з'яўляецца вечарынка. Калі члены роду, развітаўшыся, ад'язджалі дадому па сваіх вёсках, моладзь збіралася ў якой-небудзь хаце ці клубе, наймала музыку і гуляла, танцуючы ды спяваючы.

Падрыхтаваў Мікола КОТАЎ.

3 новых вершаў

Добры дзень, паважаная рэдакцыя!
Піша вам Андрэй Гайса з Гродна. Сёлета выхадзіць мой першы зборнік вершаў "Вандроўка", і было б вельмі прыемна ўбачыць свае творы на старонках вашага выдання.

Мне 25 гадоў. Я выпускнік фізіка-тэхнічнага факультэта Гродзенскага дзяржаўнага ўніверсітэта. Друкаваўся ў газетах: "Гродзенская праўда", "Гродзенскі ўніверсітэт", "Аркуш", "Пагоня", "Сельская навіна", часопісе "Першацвет", альманаху "Нябесны знак". У маі выйдзе "Правіцыя" (г.Беласток) з маімі вершамі.

Андрэй ГАЙСА

АДКРЫЦЦЕ

Раней я верыў,
што камяні — духі,
якія сышлі на Зямлю,
каб стаць людзьмі.
Яны жадаюць
марыць аб каханні,
разумець законы

гравітацыі,

стаць бессмяротнымі
сярод смяротных.
Зараз я ўпэўнены:
камяні — кавалкі зорак,
якія кіруюць нашым лёсам.

ЧАС НАТХНЕННЯ

Я на мяжы явы і сну
ўпарта шукаю словы,
якія склеяць рыфмамі
вобразы,
што круцяцца ў галаве
ўжо некалькі дзён.
Відавочна, калі я засну,
то раніцай пашкадую,
што кінуў дарма
некалькі добрых радкоў
у горкую пляму небыцця.

КРОКІ

Я замест малітвы чую
крокі,
быццам волат
ходзіць па начы.
Мо пакрыўдзіліся на мяне
аблокі,
не даюць мне
ні на міг спачыць.
Замірае сэрца,
страхам рвецца думкі
тоненькая ніць,
і дарэмна вочы
цень уначы шукаюць —
гэта за акенцам
моцны дождж шуміць.

ФАРА

Касцёл у гатычным стылі.
Вечаровы змрок
хавае мяжу
паміж звычайным
падманам
і сапраўдным чудам.
Іду праз галерэю дрэў.
Здаецца, што мой шлях
паміж адвечным і зямным.
Гляджу — у паўцёмры
сходаў
сядзіць мастак
з кавалачкам паперы
і спрабуе
адлюстравіць у фарбах
тую ілюзію,
якую называюць Верай.

НАВАЛЬНИЦА

Дождж. Кроплі на вуснах.
Лета апошнія дні.
Хмары, нібы капуста,
з нябёсаў і да зямлі.
Грае на струнах вецер
Нешта з Моцарта, Баха.
У небе шукае смерці
нейкая горная птаха.
Змяшалася ўсё ў свеце:
маланка і цішыня,
як у Старым Запавеце —
Ева і д'ябал-змьяя.

КАРАЛЕВА
ЗАЛЮСТРАВАННЯ

Узнікае адчуванне
нерэальнасці ўсяго.
Ты як быццам каралева
Залюстравання майго.
Завітаеш на хвілінку
і спытаеш:
"Як ты тут?"

Быццам казку
мне раскажаш,
колькі зведала пакут.
Поўнач будзе развітанням,
пацалунак — небыццё.
Я тваё адлюстраванне,
ну а ты — мае жыццё.

ВЫТОКІ КАХАННЯ

Чорныя хмары пльвучы
марудна,
зачыняюць святло залатое.
У зімовым парку ціха,
бязлюдна,
толькі гуляюць па сцежках
двое.

Іх ахінаюць малыя
сняжынкі.
З нябёсаў глядзяць з
усмешкаю зоры.
А ім усё роўна: яны
ільдзінкі,
якія растануць яшчэ
не скоры.

ПРЫЕМНЫ ВЕЧАР

Прыемны вечар.
У кілішку — віно.
Гукі жыцця
ўжо змоўклі даўно.
Сэрца турбуе каханьня
пажар.

СЯБРОЎЦЫ

Я вяртаюся да цябе,
калі мне кепска.
Ціхенька адчыню дзверы.
Ты, як сябра, нічога
не спытаеш

у гэты вечар.
Толькі паглядзіш у вочы
і скажаш са ўздыхам:
"Каву будзеш?"
Ты не прагоніш у ноч,
у цемру, да адзіноты,
бо ты — мая крэпасць.

ПРЫ СВЯЧАХ

На вуліцы сцюжа,
але яна не мае моцы
сапсаваць рамантычны
вечар.

Старажытныя свечы
на срэбраных падсвечніках
нагадваюць
пра хатнюю ўтульнасць.
Чароўная жанчына
адрывае маю душу
ад зямлі
і ўздымае яе
высока ў нябёсы.
Яе французская мова
і той арыстакратычны тон
цудоўна накладваюцца
на гукі "Санта-Лючы",
якая кідае нас
на пляжныя пяскі
Балтыйскага мора.

ПАНІ

Пакрылі Вас маршчынамі
гады —
няма адвечнага нічога.
Час мае літасці нямога.
Пакрылі Вас маршчынамі
гады.
Вы недасяжна былі тады.
Мяне лічылі за малаго.
Пакрылі Вас маршчынамі
гады —
няма адвечнага нічога.

МІЛАСЭРНАСЦЬ ЯК КРЫЖ

Пяты раз за апошнія дзесяцігоддзе Свяцейшы Патрыярх пакрывае беларускі народ далонню свайго благаслаўлення. Ва ўсе наведванні, да чаго б яны ні прымаркоўваліся — ці то да ўрачыстага юбілею Вялікай Перамогі, Узвядзення адноўленага Крыжа прападобнай Ефрасінні Полацкай, ці то журботных дзён памяці тых, што палі за Айчыну, гадавіны чарнобыльскай трагедыі, лейтматывам усіх візітаў гучалі словы Патрыярха: "Будзьце благаслаўненымі, народ і зямля Белай Русі!" Зусім не выпадкова, што чарговае наведванне Беларусі Аляксем II прымеркавана да завяршэння будаўніцтва і пачатку дзейнасці Дома міласэрнасці ў нашай сталіцы.

Гэты дзяржаўна-царкоўны аб'ект, узведзены пад непасрэдным патранатам Патрыярха Маскоўскага і ўсяе Русі і Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, увабраў у сябе лепшыя рысы праваслаўнай духоўнасці, культуры, міласэрнасці і дзяржаўнага клопату аб людзях.

Дом міласэрнасці прызначаны для ўсіх: і тых, хто робіць міласць, і тых, каго мілуюць... Тут бедныя могуць атрымаць бясплатнае харчаванне, медыцынскую дапамогу. Цяжкаворыя абслугоўваюцца дома. Дзеці ж могуць займацца літаратурай і музыкой, у студыі выяўленчага мастацтва.

...А пачалося ўзвядзенне Дома міласэрнасці, як ні дзіўна, з Германіі, дзе айцец Фёдар Повныі быў на паслушэнстве. Так ужо распарадзіўся лёс. Нічога не было на месцы будаўніцтва, нават сцен, а чарапіцу на дах з Лейпцыга ўжо завезлі.

— Нанава будаваць вучыліся, — усміхаецца каменшчыца Настася Корсак, — трыццаць пяць гадоў будую Мінск, а тут усё было новым: і матэрыялы, і тэхналогіі...

Многае прыдумвалі і майстравалі самі. Напрыклад, фарфоравы іканастас. На ім адлюстраваны храмы, якіх ужо няма, усё свята і навамучанікі зямлі беларускай.

— Духам шанавання сватынь усё пабудуецца і атрымаецца, — сцвярджае протаіерэй Фёдар Повныі. — Вунь акно ў храме, як байніца! Затое ў зімовым садзе вокны вялікія, але яны паўтараюць канфігурацыю тых байніц... Нібы раскрываюцца насцеж новаму часу...

Настаяцель Усясвяцкага прыхода протаіерэй Фёдар Повныі — адзін з самых актыўных у епархіі. Яго родны брат, айцец Павел Повныі, памочнік і надзейнае плячо ў гаспадарчых справах. І архітэктар Леў Пагарэлаў заўсёды побач, яны абодва нават не сааўтары, а аўтары праекта храма. На тым настаяў сам архітэктар: разам абдумвалі і ўвасаблялі ўсе ідэі.

Усім вядома, што зараз і ў Беларусі, і ў Расіі, і за акіянам шукаюць Крыж Прападобнай Ефрасінні Полацкай, які прапаў з Магілёва ў час вайны, у сорак першым годзе. Не так даўно падабенства Крыжа адважыўся зрабіць брэсцкі ювелір Мікалай Кузьміч. Зараз той крыж захоўваецца ў манастыры ў Полацку. Святыня ўсё роўна павінна знайсціся, як толькі станем дастойнымі яе.

А вось Фёдар Повныі і Леў Пагарэлаў рызыкнулі і ўвасобілі свята Крыж Прападобнай Ефрасінні Полацкай у выглядзе храма. Распрацавалі архітэктурны праект, які зверху нагадвае самалёт, а прыгледзіўся — крыж Ефрасінні. Незвычайны храм, няма такога нідзе.

Будаваў Дом міласэрнасці на ахвяраванні, сярод якіх былі і вельмі буйныя фінансавыя дары. Храм узведзены не толькі па новым праекце, але і па новых тэхналогіях, з еўрапейскіх матэрыялаў. Дарэчы, усюды ўсё мяняецца, нават у старажытным Полацку: у манастыр Прападобнай Ефрасінні ўпіраецца вуліца... Касманаўтаў.

— А ці плануецца тут манастыр? — нядаўна запыталася айца Фёдара.

— Калі будзе на тое воля Божая, — адказаў ён.

Фёдар Повныі і ўсе насельнікі і прыхаджане Дома міласэрнасці, чакаючы Патрыярха на адкрыццё, каб ён благаславіў і даў наказ на дабрыню, падрыхтавалі своеасаблівую экскурсію.

Тут ёсць што паказаць: швейная майстэрня, дзе шыюць унікальнае адзенне і рызы; нядзельная школа для 76 дзяцей; ікананісная майстэрня; рэабілітацыйны цэнтр, у якім сучасныя ўрачы скарыстоўваюць вопыт хрысціянскіх традыцый.

— Ці толькі для людзей праваслаўных усё гэта?

— Для ўсіх бедных... Міласць, перш за ўсё. У нас дом, а не дом-інтэрнат.

Дарэчы, перад прыездам Пат-

рыярха на Іова Шматпакутнага заміраточыла ікона Маці Божай "Дзяржаўная".

— І яшчэ адзін чуд, — дадала сацыяльны работнік дома, адзін з кіраўнікоў выяўленчай студыі Людміла Войнава, — усяго за два з паловай тыдні ў дзетак радыёнуклідны знізіліся на 60 працэнтаў!

Ёсць агульны праект з інстытутам "БелРАД", дырэктар якога Васіль Несцярэнка. Прывезлі ідэю з Украіны. Навучыліся са звычайнага яблычнага жмыху атрымліваць лекавую выцяжку. Васіль Барысавіч у свой час першым паведаміў аб наступствах катастрофы, пакінуў высокую пасаду і знайшоў сябе яшчэ раз, дапамагаючы дзецям вырабляць радыёметры.

Патрыярх усяе Русі Аляксій II таксама прыехаў не з пустымі рукамі: прывёз для Дома міласэрнасці сучасны стаматалагічны кабінет.

20 мая ў Беларусі свята — Прастоўны дзень іконы Божай Маці Жыровіцкай. У Свята-Успенскі манастыр у Жыровічах Гродзенскай вобласці збіраецца ўся Беларусь: хто пешшу, хто на машыне... Каб паспець на ютрань. У гэтыя дні з усіх храмаў краіны сабраліся на дапамогу свяшчэннікі, каб не было затрымкі на споведзі.

Быў у Жыровічах і Патрыярх. Служыў у храме. Далей — хрэсны ход і акафіст на тым месцы, дзе з'явілася цудадейная ікона. Гэта сапраўднае народнае свята. ...Вецер, дождж, сонца, бэз... І ў Жыровічах, і ў Мінску.

Мы з Людмілай Войнавай хадзілі па маленькім садзе ля Дома міласэрнасці. Я пасадзіла на градку пад слоік, як у парнік, насенне далёкаўсходняга лімонніка. Калі лекавая расліна прыжывецца, будзе карыснай для старых і малых, мясцовых сірот і ўдоў як лякарства і духмяная гарбата. А Людміла гаварыла пра задумы "школы выжывання". Наперадзе — паездкі з дзецьмі па краіне. Людміла бярэ дзетак з дзіцячых дамоў, прытулкаў для інвалідаў, едзе на возера, у вёску, на прыроду — паказвае ім сапраўдную радзіму.

Вольга ЯГОРАВА.

НА ЗДЫМКУ Патрыярх АЛЯКСІЙ II (злева), Прэзідэнт Беларусі Аляксандр ЛУКАШЭНКА і кіраўнік БПЦ Мітрапаліт ФІЛАРЭТ у час цырымоніі адкрыцця Дома міласэрнасці.

Фота Віктара ТАЛОЧКІ, БелТА.

ХРАМУ — 355 ГАДОЎ

Паводле слоў гісторыкаў, у 1624 годзе ў Дзятлаве на месцы былога драўлянага пачалося ўзвядзенне мураванага храма Ушэсця Найсвяцейшай Дзевы Марыі. Арганізатарам і фундатарам будаўніцтва стаў Казімір Леў Сапега.

Да гэтага часу старажытны Зецел перайшоў ад князёў Астрожскіх ва ўладанне не менш слаўтага роду Сапегаў. Казімір Леў Сапега (1609–1656), багаты чалавек, выконваў абавязкі маршала надворнага літоўскага, а з 1647 года з'яўляўся падканцлерам літоўскім.

Да гонару Казіміра Сапегі трэба аднесці тое, што ўладу і багацце ён выкарыстаў належным чынам: на ўласныя сродкі заснаваў юрыдычны факультэт у Віленскай акадэміі, пасля падараваў яму ўласны Ружанскі кнігазбор з трох тысяч тамоў — па тым часе сапраўды дар князя.

І тут дарэчы падкрэсліць: Казімір быў сынам слаўтага Льва Сапегі, канцлера Вялікага княства Літоўскага і ўкладальніка яго статута.

Казімір Сапега — адзін з самых адукаваных людзей свайго часу, будаваў велічныя храмы. Будаўніцтва дзятлаўскага доўжылася 22 гады. У 1646-м касцёл, выкананы ў стылі віленскага барока, паўстаў ва ўсёй сваёй велічы і прыгажосці. Пад патранатам Казіміра Сапегі ў касцёле пачаўся збор багатай бібліятэкі. Але кнігі згарэлі ў час пажараў у мястэчку ў XVIII стагоддзі.

У 1751 годзе пасля вялікага пажару храм перабудаваў. Зроблена гэта было пры фун-

дацы М.Радзівіла дойлідам А.Асікевічам. У кастрычніку 1882 года зноў згарэў дах касцёла і ў 1900-м адноўлены на сродкі парафіян. Тады храм абнеслі высокай мураванай агародай з брамай і кутнімі чатырохграннымі вежамі пад барочнымі чарапічнымі дахамі. Пазней агароджа была разбурана. Новая пастаўлена некалькі гадоў таму.

Будынак касцёла — выдатны помнік архітэктуры: двухвежавая аднанефавая базіліка з паўкруглай апсідай і бакавымі сакрысціямі. Накрыты двухсхільным дахам, які над апсідай пераходзіць у конусападобны, завершаны крыжам на пастаменце.

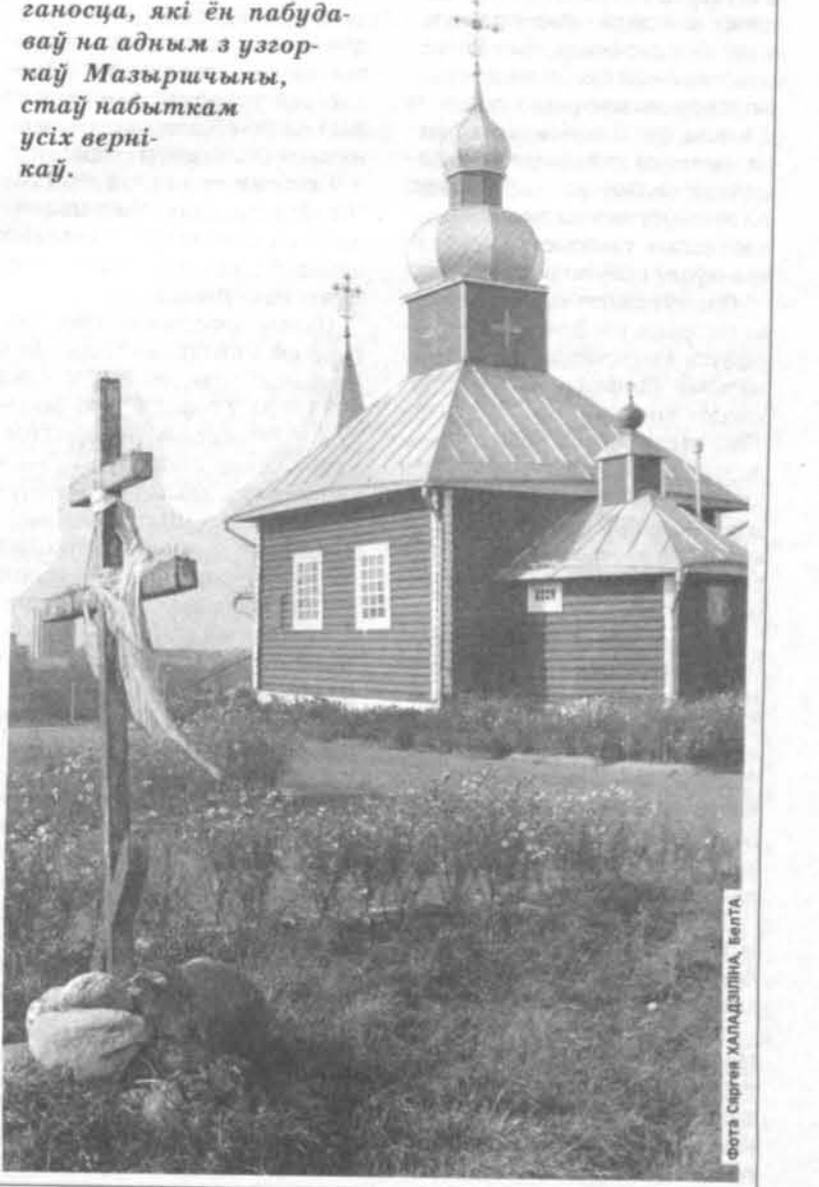
Касцёлу ўжо 355 гадоў. Гэта самы старажытны будынак у Дзятлаве, праз які прайшлі Паўночная вайна (у час якой шведы спалілі драўляную крэпасць у Зецел, самую старажытную пабудову ў мястэчку, узведзеную яшчэ князем Канстанцінам Астрожскім), нашэсце Напалеона 1812 года, першая і другая сусветныя войны...

У час войнаў і паміж войнамі ішлі да касцельных абразоў вернікі, неслі ў храм свае спадзяванні, гора, радасць, раскрывалі Богу свае сэрцы. Святы мур, святое месца...

Іосіф ЗАЯЦ

покліч душы

Прызнаны лепшым прадпрымальнікам мінулага года ў сферы гандлю мазьрскі бізнесмен Васкан ЧАБАНЯН не забывае і пра духоўнае. Праваслаўны храм Святога Георгія Перамоганосца, які ён пабудоваў на адным з узгоркаў Мазьршчыны, стаў набыткам усіх вернікаў.

Фота Сяргея ХАЛАДЗІЛІНА, БелТА

беларусы ў свеце

ЛЕТАПІСЕЦ АМЕРЫКАНСКІХ БЕЛАРУСАЎ

30 МАЯ — 75 ГАДОЎ ВІТАЎТУ КІПЕЛЮ

Так называюць у Злучаных Штатах Амерыкі і ў нашай краіне вядомага грамадскага дзеяча беларускай эміграцыі, гісторыка, бібліяграфа, доктара геалогіі Вітаўта Кіпеля. У 1993 годзе гэты чалавек быў удастоены звання ганаровага прафесара Гродзенскага ўніверсітэта.

Вітаўт Кіпель нарадзіўся ў Мінску 30 мая 1927 года ў сям'і беларускага грамадска-палітычнага дзеяча, біёлага і педагога Яфіма Кіпеля (1896–1969). У год нараджэння сына Я.Кіпель выкладаў беларускую мову і прыродазнаўства ў сярэдніх школах Мінска, быў сакратаром аддзела прыроды і народнай гаспадаркі Інстытута беларускай культуры і лектарам двухгадовых педагогічных курсаў у Мінску. Калі Вітаўту было тры гады, яго бацьку арыштавалі па справе "Саюза вызвалення Беларусі" і ў 1931 годзе выслалі ў горад Налінск Вяцкай вобласці.

У 1935–1942 гадах хлопчык з маці жыў у Арле, а ў 1942–ім сям'я Кіпеляў вярнулася ў Мінск. З 1944 года Вітаўт Кіпель знаходзіўся ў эміграцыі. У 1945–1948 гадах ён вучыўся ў Беларускай гімназіі імя Я.Купалы ў Заходняй Германіі.

У 26-гадовым узросце ў 1953 годзе Вітаўт Кіпель скончыў Католицкі ўніверсітэт у Бельгіі па спецыяльнасці "геолаг".

Вось ужо сорок сем гадоў ён жыве ў ЗША. Кіпелю давялося працаваць у навукова-прамысловых кампаніях, у Балціморскім ўніверсітэце. Адначасова ён прымаў актыўны ўдзел у рабоце такіх грамадскіх арганізацый беларускіх эмігрантаў, як Беларускі камітэт палітычных дзеянняў, Федэрацыя беларускіх рэспубліканскіх клубаў і іншых.

Роўна сорок гадоў таму — у 1962 годзе Вітаўт Кіпель скончыў Ратгерскі ўніверсітэт у амерыканскім горадзе Нью-Бронсуік і стаў супрацоўнікам Нью-Йорксай публічнай бібліятэкі. Яна стала асноўным месцам яго працы на 23 гады. Тут В.Кіпель скрупулёзна займаўся складаннем і апрацоўкай беларускай бібліяграфіі. Ён з'яўляўся членам амерыканскіх навуковых таварыстваў славянназнаўцаў і бібліятэкараў.

Пра аўтарытэт нашага земляка гаворыць той факт, што ён выбіраўся віцэ-старшынёй Нацыянальнай канфедэрацыі амерыканскіх этнічных груп, а ў 1978–1982 гадах узначальваў Этнічны дарадчы савет пры губернатары штата Нью-Йорк. У 1982–1985 гадах Кіпель быў рэдактарам штомесячнага бюлетэня "New technical books" ("Новыя тэхнічныя кнігі").

Вось ужо 20 гадоў ён старшыня Беларускага інстытута навукі і мастацтва ў Нью-Йорку. Гэта работа, а таксама выкананне абавязкаў члена рэдакцыі часопіса "Запісы" — навуковага часопіса беларускай эміграцыі і органа Беларускага інстытута навукі і мастацтва, стала галоўным сэнсам жыцця Вітаўта Кіпеля.

Перад мною часопіс "Запісы" №19 за 1989 год. У рубрыцы "З беларускай навукова-культурнай хронікі" за 1982 год гаворыцца:

"18, 22 студзеня доктар Вітаўт Кіпель прачытаў серыю рэфератаў аб беларускіх арганізацыях і беларускай спадчыне ў штаце Нью-Джэрсі ў школах акруг Берген і Эсекс.

...2 мая ў Нью-Йорку Беларускі-Амерыканскае Задзіночанне правяло навуковую сесію, прысвечаную 100-гадоваму юбілею з дня нараджэння Янкі Купалы і Якуба Коласа. З дакладам выступіў доктар Вітаўт Кіпель...

24 верасня ў горадзе Нью-Бронсуік ва ўніверсітэце Нью-Джэрсі адбылася канферэнцыя, прысвечаная праблемам вывучэння нацыянальных моў у школах. У канферэнцыі прынялі ўдзел, галоўным чынам, настаўнікі сярэдніх школ штата і прадстаўнікі нацыянальных арганізацый. З дакладамі аб значэнні вывучэння нацыянальных моў выступіў доктар Вітаўт Кіпель...

14–21 лістапада ў Нью-Йорку прайшоў 5-ты Тыдзень славянскай спадчыны. ...Беларускі вечар Тыдня адбыўся 12 лістапада, а праграма ўтрымлівала выставу, прысвечаную Купалу і Коласу, і даклады: Вітаўта Кіпеля "Вывучэнне Купалы і Коласа на Захадзе"; Яна Запрудніка "Значэнне Купалы і Коласа для сучаснага пакалення"; спадарыні Зоры Кіпель "Шматмоўнасць перакладу верша Купалы "А хто там ідзе?"

13–14 лістапада ў Кліўлендзе па ініцыятыве былых вучняў беларускай гімназіі імя Янкі Купалы ў Заходняй Германіі і Беларуска-Амерыканскага Задзіночання прайшла навуковая сесія, прысвечаная памяці Купалы і Коласа. Былі прачытаны рэфераты А.Каханюскага, спадарыні Зоры Кіпель і доктара Вітаўта Кіпеля пра Янку Купалу і Якуба Коласа...

З падобнай хронікі за 1983 год чытач даведаецца, што ў студзені доктар Вітаўт Кіпель прачытаў лекцыю для славянскіх бібліятэкараў усходняга ўзбярэжжа ЗША на тэму "Беларуская нацыянальная бібліяграфія — прабелы", а ў лютым — даклад на тэму "Праблемы вывучэння нацыянальных груп штата ў сярэдніх школах" у каледжы акругі Эсекс штата Нью-Джэрсі.

Цікавы сімпозіум на тэму "Беларускія культурныя традыцыі ў Амерыцы" прайшоў 23 красавіка 1983 года ў горадзе Нью-Бронсуік у Рэтгерскім ўніверсітэце. Вітаўт Кіпель выступіў на гэтым сімпозіуме з дакладам "Беларусы ў Злучаных Штатах Амерыкі".

Здзіўляе дыяпазон навуковага пошуку вучонага. Менш чым праз месяц у праграме вывучэння другой сусветнай вайны ў Беларусі і Украіне Кіпель робіць даклад у Джорджтаўнскім ўніверсітэце ў Вашынгтоне на тэму "Беларускі дакументальны друк у час другой сусветнай вайны".

У 1993 годзе яго выбіраюць намеснікам старшыні аб'яднання беларусаў свету "Бацькаўшчына".

Вітаўт Кіпель — аўтарытэтны вучоны па гісторыі і культуры беларусаў і іншых славянскіх народаў. Яго пярэ належаць работы па гісторыі Беларусі і беларускай эміграцыі, матэрыялы пра Беларусь у розных энцыклапедычных даведніках. Разам са сваёй жонкай Зорай Кіпель Вітаўт Кіпель склаў унікальную бібліяграфію "Янка Купала і Якуб Колас на Захадзе" (1985),

хрэстаматэю і бібліяграфію "Беларуская дзяржаўнасць" (1988). Вучоны займаецца таксама і кнігавыдавецкай дзейнасцю.

Беларускаму чытачу найбольш вядомая кніга Вітаўта Кіпеля "Беларусы ў ЗША", якая выйшла ў 1993 годзе ў сталіцы нашай краіны ў выдавецтве "Беларусь". Ва ўступе да сваёй працы аўтар піша: "Беларусы ў ЗША" — не проста назва новай кнігі. Гэта новае паняцце. Нягледзячы на этнічную разнастайнасць краіны, шмат для каго беларусы — новая рэалія на этнічнай карце Злучаных Штатаў. Тым не менш этнічная прысутнасць беларусаў у Злучаных Штатах Амерыкі мае больш чым стогадовую гісторыю.

...Жаданнем аўтара было таксама стымуляваць далейшыя даследаванні пра беларусаў у Злучаных Штатах, бо гэтая работа з'яўляецца толькі ўступам да новай вялікай тэмы...

Будзем спадзявацца, што гэтая кніга і будучыя даследаванні дадуць магчымасць знайсці для амерыканскіх беларусаў аднаведнае месца ў гістарычнай прасторы, вызначыць іх этнічную тоеснасць і годна ацаніць іх уклад у пашырэнне і поступ Злучаных Штатаў Амерыкі...

У працы В.Кіпеля "Беларусы ў ЗША" ўсебакова разглядаецца гісторыя і сучаснае становішча беларускай дыяспары ў Злучаных Штатах Амерыкі, зроблена паспяховая спроба паказаць яе ролю ў эканамічным, палітычным і культурным развіцці ЗША, яе непарыўнасць з беларускай нацыяй і культурай.

Аб навуковым прызнанні В.Кіпеля гаворыць і той факт, што ў 1978–1980 гадах ён быў членам рэдакцыйнай калегіі 47-томнага выдання "Амерыканскія этнічныя групы: Еўрапейская спадчына".

Аўтару гэтых радкоў асабіста давялося пераканацца ў навуковай эрудыцыі Вітаўта Кіпеля ў час яго выступленняў на навуковых канферэнцыях у Мінску, Магілёве і інш.

Імя Вітаўта Кіпеля з удзячнасцю ўспамінаюць многія чытачы Нацыянальнай бібліятэкі Рэспублікі Беларусь. Менавіта ён у час аднаго са сваіх прыездаў у нашу краіну ў 1990-я гады падарыў беларускаму аддзелу гэтай бібліятэкі ўвесь камплект часопіса "Запісы" за многія гады.

Эмануіл ЮФЕ,
прафесар БДПУ імя М.Танка,
доктар гістарычных навук.

зваротная сувязь

ІТАЛІЯ

Італьянец, трохі чытаю па-беларуску. Быў у Мінску ў 1992 годзе, вывучаў беларускую мову ў Міжнароднай школе беларусістаў. Перакладаю на італьянскую тэксты Янкі Купалы і Алеся Разанава.

Раней лепш ведаў вашу сакавітую мову. Патрэбна практыка. На жаль, у Італіі вельмі цяжка гэта рабіць.

Спадзяюся, што ёсць чалавек, які жадае перапісвацца са мною.

АРМЕНІЯ

АДКРЫТА НЯДЗЕЛЬНАЯ ШКОЛА

Ужыцці нашай Ерэванскай беларускай абшчыны Арменіі адбылася радасная падзея: у пачатку красавіка была адкрыта нядзельная школа для дзяцей і ўнукаў беларусаў. У школе праходзяць навучанне 12 дзяцей ва ўзросце ад 7 да 15 гадоў. Кіруе школай на грамадскіх пачатках сябра абшчыны Н. Абгаран (Якаўлева).

Школа створана пры садзейнічанні Часовага Паверанага Рэспублікі Беларусь у Рэспубліцы Арменіі В. Сысоева і дапамозе Міністэрства адукацыі Беларусі. Кіраўніцтва абшчыны выказвае ўдзячнасць Г.Пяцігору, намесніку кіраўніка Упраўлення замежных сувязей Міністэрства адукацыі, за падручнікі і іншую метадычную літаратуру і асабліваю падзяку прэзідэнту Саюза нацыянальнасцей Арменіі В. Чатоеву, які

у 1991 годзе я закончыў Балонскі ўніверсітэт па спецыяльнасці "руская мова". Прайшоў стажыроўку ў Мінску і Кіеве. Яшчэ быў у Маскве і Пецярбургу.

Працую ў Балонскім муніцыпалітэце, а таксама перакладаю з рускай на італьянскую. Зараз заканчваю "Анталогію новай рускай паззі" (24 аўтары!).

Спадзяюся атрымаць пісьмы з Беларусі.

Перакладаў і ўкраінскага паэта Тараса Шаўчэнку.

3 павагай

Paolo Galvagni,
<glvp67@nettuno.it>

стасункі

Выстава латвійскіх мастакоў адкрылася ў Віцебску. 18 аўтараў прадставілі на суд глядачоў

каля 50 жывапісных палотнаў. НА ЗДЫМКУ: латвійскія мастакі на адкрыцці выставы.

кантакты і дыялогі

Адам МАЛЬДЗІС

ЯПОНСКИ ДЗЁННИК

Калі мы пакідалі Кіёта, каб ехаць у Осака і адтуль ляцець самалётам у Хакадзатэ, на вуліцы выходзілі "фестывальшчыкі" ў касцюмах, якія насілі іх продкі. З сімваламі тысячагадовай даўнасці. Ішлі і ехалі экскурсіі школьнікаў, студэнтаў (грошы для гэтага назапашваліся месяцамі). У сваёй першай сталіцы яны хацелі праз мінулае асэнсаваць сучаснасць.

У Хакадзатэ нас сустрэў Такада Касічы-сан і прапанаваў найперш глянуць на горад з вулканічнай гары, якая ўтварылася 25 тысяч год назад. Ехаў туды без асаблівага энтузіязму (а раптам паўтोरцыца), але, узабраўшы-

ся, не пашкадаваў: дзівосны від на бясконцыя агні на сушы і на моры. Злева — Японскае мора, справа — Ціхі акіян, аздобленыя яркімі пражэктарамі з караблёў (так ловаць кальмараў, якія ідуць на святло). Цяпер зразумела, чаму месца для Расійскай дыпламатычнай місіі было выбрана менавіта ў Хакадзатэ: зручна са стратэгічнага пункту гледжання і для паўсядзённай дзейнасці. Бо тут, у затоках, найчасцей спыняліся расійскія караблі дзеля так званых стацыянара-Гашкевіч (ці яго кіраўніцтва) ведаў, дзе будзе найбольш запатрабаваны.

Вячэралі ў маленькім рэстаране (вялікіх тут не любяць). Прыйшлі калегі Касічы-сана: гісторык фатаграфіі (нашчадак

Працяг.

Пачатак у №№ 12–16, 18, 21.

ПРАТА

Глянучы на лейтэнанта, сяржант уключыў мігалку з сірэнай, і да бальніцы ўжо было не да размоў.

— Заўтра мы цябе выклічам, — каля бальніцы хуткай дапамогі сказаў лейтэнант. — Пра каньяк не забудзься...

"Чаму толькі сюды возяць, на край горада?.. — наўздагад пабег у першыя адчыненыя дзверы Брызін. — Там жа зусім побач, на Другой Савецкай бальніца ёсць..."

Пра Машу сказалі, што яна ў аперацыйным пакоі.

— Я нічога ні пра кога не ведаю, — адварочвалася ад яго залатазубая паўнагрудая сястра. — Тут праз кожныя пяць мінут некага прывозяць, дактароў чакайце.

— Маша... Маша Брызін... — зазіраў ёй у вочы Брызін. — Ну, дзяўчынка такая, светленькая...

Сястра падпіхнула яго да крэсла.

— Маша, Маша, светленькая... Сядайце і чакайце. Усе ў нас дзяўчынкi светленькія, не ў Эфіопіі жывём...

Брызін сеў чакаць.

"Што ж сталася?.. Маша-каханне, Маша-жонка і цяпер — Маша-дачка?..

Госпадзі, не!.."

Ён тройчы перахрысціўся. За ягонай спіной скрыгатнуў ліфт, Брызін павярнуўся — і сутыкнуўся позіркам са спуджаным паглядом Сініцына. На Сініцыне быў гіпсавы ашыінік.

Убачыўшы Брызін, Сініцын задам засунуўся ў ліфт і зачыніўся. Ліфт зноў скрыгатнуў, Брызін за ліфтам не пабег. Нікуды Сініцын не падзенецца. Сініцына ён пакладзе пад колы, і Маша па ім праедзе.

Значыць, Сініцын ашалела выскачыў ад Нінэль, дагнаў да гаража і думаў, што з гаража выязджае Брызін... Камікадзе адмарожаны...

Гадзіны праз паўтары дзверы аперацыйнага пакоя адчыніліся, з іх выйшаў худы доктар ростам з Капіталіну. Глянучы на Брызін, які ўскочыў з крэсла, доктар азірнуўся па баках.

— Вы адзін?

Брызін таксама азірнуўся.

— Адзін.

Працяг. Пачатак у №№ 15–21.

— Гэта добра, — чамусьці сказаў доктар. — Вы каго чакаеце?

— Дачку... Брызін Машу...

Доктар, нібыта цягнуў час, яшчэ раз спытаў абы-што:

— Дачку?.. Вы бацька?

Брызін, чакаючы, кіўнуў.

— А маці дзе? — зноў азірнуўшыся, спытаў доктар.

— Па... Памерла... — не адразу здолеў прагаварыць Брызін.

Доктар не зразумеў і ўскінуў рукі:

— Не!.. Хоць стан вельмі цяжкі. Пераломы, траўмы органаў...

Працуе толькі сэрца. Мы зрабілі ўсё, што маглі, але...

— Я магу яе бачыць?

Доктар адмоўна паківаў галавой.

— Яна ў рэанімацыі.

На гэты раз азірнуўся Брызін, паглядзеў на ліфт.

— Як, у рэанімацыі?

— Праз другі выхад. Тут два ліфты.

— Доктар...

— Гэта катэгарычна забаронена.

— Доктар, за ўсё... за ўсё, што заўгодна... за любыя грошы...

Гэта доктара не тое, каб раззлавала, але ён стаў нібыта яшчэ худзейшы з твару.

— Паразбагацелі вы, а багатымі быць не ўмеце... Ледзь што — за любыя грошы... Каб за грошы можна было купіць здароўе і доўгае жыццё, вам бы капейчыны не дасталася.

Брызін не ўцяміў, што ён сказаў.

— Чаму?

— Знайшліся б тыя, хто грошы ў вас зубамі б вырваў... Я сам бы рваў.

Да Брызін дайшло.

— Ну, гэта, хто ў каго... Я зубамі за іх не грызуся.

— Я не пра вас асабіста... — як быццам прабачыўся доктар. — Едзьце да раніцы дахаты, няма вам тут чаго рабіць, толькі змучыцеся... Я ў ноч дзяжурны, так што можаце пакінуць тэлефон.

Брызін таропка, нібы гэта нешта магло значыць, дастаў з партманета візітоўку.

— Золатам па мармуры, — глянуў на візітоўку доктар. — Брызін Андрэй Аляксандравіч, генеральны дырэктар. Калі што — пазваню, Андрэй Аляксандравіч.

Гэта ўсё, што магу пакуль абяцаць...

— Самсон Самсонавіч!.. — як з пажару, выскачыла з дзвярэй аперацыйнага пакоя маладзенькая медсястра ў збітай на вуша шапачцы, і ў Брызін ледзь не падкасіліся ногі. — Там гэты калека ўсіх калечыць, без вас нікому не даецца!..

— Я ж сказаў, што ў рэанімацыі ваша дачка... Едзьце дахаты, тут вы без патрэбы, — крануў Брызін за плячо Самсон Самсонавіч і пайшоў за медсястрой, — і дзе ён цябе скалечыў?.. І чым, калі ў яго ні рук, ні ног?..

Брызін прысеў на край крэсла, падняўся, зноў прысеў... "Тут вы без патрэбы..." А дзе і каму ён без Машы ў патрэбу?..

Выходзіла, што нідзе і нікому. Тым не менш размова з доктарам нібы давала нейкую надзею. Каб усё было безнадзейна, хіба стаў бы доктар абы-што казаць?.. Пра тыя ж грошы?..

Брызін устаў з крэсла, спусціўся ў прыёмны пакой. Спытаўся ўжо ў іншай, але таксама паўнагрудай медсястры, дзе рэанімацыя. Тая, не падымаючы галавы ад нейкай паперчыны, коратка адказала:

— Нельга!..

Андрэй выйшаў з бальніцы, зусім не ведаючы, куды ісці і што рабіць. На выхадзе яго чакалі Лёня і Капіталіна.

— Нам сказалі, што не ўсё безнадзейна, — глянуўшы на Брызін і заморгаўшы вачыма, сказаў Лёня, якому ніхто і нічога не мог сказаць.

Брызін не хацелася іх бачыць. Чужыя людзі з выпадковай кампаніі — для чаго?.. Але ж прые-

халі. Сініцын у ліфце схаваўся, а яны прыехалі.

— Яна ў рэанімацыі... — сказаў Брызін. — Толькі сэрца працуе... — У тым, што працуе сэрца, таксама была надзея.

Капіталіна расчыніла сумку.

— Я каньяку вашага ў гаражы тры пляшкі прыгрэла... Гэта нічога?

— Нічога... Але піць я не буду.

— А што рабіць? — спытала Капіталіна.

Каб ён ведаў.

— Тут дзядзька мой працуе. Ён лічыць, што я наркаманка, і ў нас канфлікт. А так бы я магла спытацца.

— Самсон Самсонавіч? — угадаў Брызін.

Капіталіна не здзівілася.

— Самсон Самсонавіч Самсонаў. У мяне яшчэ адзін дзядзька ёсць, і ён таксама Самсон. Дзед такі дзіўны быў, Самсонаў...

Размаўляць не было пра што. А пра тое, што было, — не было з кім. Чужыя людзі. Самсонавы.

— Вы едзьце, — махнуў рукой у бок вуліцы Брызін.

— А вы? — спытаў Лёня. — Некуды ж вам трэба падзець сябе. Я разумею, што мы не вялікія памагатыя, чужыя людзі, але ж і не аднаму вам быць. Хоць хто яго ведае...

— Я ведаю! — рашуча сказала Капіталіна, беручы Брызін пад руку. — Да мяне паедзем. Я пакажу вам свой дом-музей.

Брызін заўпарціўся.

— Куды я адсюль паеду?.. Вы што?.. Я тут буду.

Лёня зірнуў на Капіталіну.

— Можа, хай застаецца... Я

таксама б не паехаў.

Капіталіна ўчэпіста Брызін не адпускала.

— І што з таго?.. Які толк?.. А ў мяне і другі дзядзька хірург, нараніцы з Прагі вернецца. Мы ад мяне адразу да яго — і з ім сюды.

— Адкуль вернецца? — спытаў Брызін.

— З Прагі. Ён свяціла, ва ўсім свеце яго ведаюць.

Брызін мог зараз быць у Празе — і ўсё было б інакш. Але ён тут — і ўсё так, як ёсць. Выпадак. Гульні жыцця.

Якраз, бы на тое ішло, падкаціла таксі.

— Сядайце ззаду, — падштурхнула Лёню з Брызіным Капіталіна. — Мне там ногі няма дзе падзець.

— Ды чакайце вы! — паспрабаваў яшчэ паўпірацца і нават раззлавацца Брызін. — У мяне і без вас ёсць людзі, да якіх я магу паехаць!..

— Няма, — упэўнена сказала Капіталіна. — Інакш яны б цяпер тут былі.

Дарогай, пакуль ехалі ў таксі, гаварыў адзін Лёня.

— Бездапаможнасць — самае няшчаснае пачуццё. Ты гатовы зрабіць ўсё, а не можаш зрабіць нічога. І ты мізэрны, нікчэмны. Я аднойчы ў сне бачыў, як хлапчук праваліўся пад лёд і стаў тануць. А я кранаю нагой лёд — ён адразу трушчыцца, кроку ступіць не магу. Мне страшна, я сам баюся ўтапіцца. Бегаю па беразе, крычу, а хлапчук тоне. Не ведаю, ці патануў. Калі працнуўся, дык падумаў: хоць бы на яве такога не здарылася.

таго фатографа, якога навучыў новай тады справе сам Гашкевіч — ад яго засталіся нават негатывы і археолаг. На гэты раз выкруціцца не ўдалося: сядзеў на падлозе амаль па ўсіх японскіх правілах. Гаварылі натуральна пра Гашкевіча, які прыбыў сюды восенню 1858 года і нес службу да 1865 года — дыпламатычную, навуковую, асветніцкую, будаўнічую і проста чалавечую. Хто захоча пачытаць пра ўсё падрабязней, адсылаю таго да кнігі В.Гузанава.

29 кастрычніка

Сённяшні дзень быў цалкам прысвечаны Іосіфу Гашкевічу, яго памятным мясцінам. Найперш накіраваліся на праваслаўныя могілкі, дзе звычайна хавалі рускіх маракоў. Нягледзячы на скепсіс Касічы-сана, усё ж удалося знайсці (і ў добрым стане) надмагілле першай жонкі консула, перазахаванай сюды з іншага месца. Надпіс на помніку выразна сведчыў: "Во имя Отца и Сына и Святаго Духа. Аминь. Под сим

камнем погребено тело жены первого Российского Императорского консула в Хакодате Гошкевич Елизаветы Стефановны, умершей 5 сентября 1864 года. 43 года от роду". Тое ж паўторана па-японску.

Па дарозе заходзім у маленькую ўтульную кавярню "Мора", абсталёваную крыху на рускі лад. Яе гаспадыня, Глумачавасан, згадвае, што бабуля была рускай, з Камчаткі. Захапляецца асобай Гашкевіча. Калі быў абвешчаны конкурс "Мая любімая кніжка", напісала ў газету "Хакайда сімбун" вялікі ліст-рэцэнзію на "Адyseя з Белай Русі" В.Гузанава. Цёпла ўспамінала нашага пасла П.Краўчанку. Марыла пабываць у Беларусі.

Паколькі памяшканне для місіі не было падрыхтавана, Гашкевічу спачатку далі прытулак у драўляным будыйскім храме, які потым згарэў. На яго месцы цяпер узведзена адна з самых сучасных, бо з жалезабетону, святыня. Першы чым зайсці ў яе, Касічы-сан паказ-

вае помнік на магіле сваіх продкаў. Урны з іх прахам захоўваюцца, даглядаюцца і ў калумбарыі ўнутры храма. Кожны род мае ў гэтым мікрагорадзе мёртвых асобны "дом" у адзін, два або і тры паверхі. Сюды прыводзяць дзяцей, каб яны шанавалі продкаў, працягвалі іх справу, далучаліся праз гісторыю роду да гісторыі краіны. Затым праз лекцыйную залу, дзе ўсё проста і зручна, ідзем у сам храм. Вучоны манах (гісторык храмаў на Хакайда) спыняе нас ля старадаўняй карціны, дзе паказана пекла. У адрозненне ад хрысціянскага якраз там вяршыцца правасуддзе: грэшнікі павінны прызнацца ва ўсіх сваіх злых дзеяннях, а хлусам паліцэйскія вырываюць па загаду суддзяў языкі. Манах пераконвае мяне, што з усіх усходніх веравызнанняў будызм найбліжэй да хрысціянства. Няма супярэчнасцяў і з сінтазмам: чалавек нараджаецца, бярэ шлюб паводле традыцыйнага абраду, памірае ж па-будыйску. Адзі-

ныя — культ продкаў і культ прыроды.

Паспрабаваўшы на абед сушы з сырой рыбы, крабаў, кальмараў і яшчэ немаведама чаго (для засцярогі ўсё трэба мачаць у востры соус), ідзем у музей, які з'яўляецца прыватнай уласнасцю Касічы-сана і, натуральна, яго гордасцю. Тут прадстаўлена гісторыя яго роду, яго горада (усе Касічы спрыялі яго развіццю), яго вострава. А паколькі першае Расійскае консульства — неад'емная частка гэтай гісторыі, на другім паверсе ў цэнтры экспазіцыі ўзвышаецца бюст першага консула. Папрасіўшы Накагава-сан, каб яна зрабіла здымак, мы апрацаваем Гашкевіча ручніком, сатканым у яго часы беларускай майстрыхай у ваколіцах Астраўца.

Затым мы пабывалі ў царкве, пабудаванай прыкладна на тым месцы, дзе стаяла першая ў Японіі праваслаўная святыня. Цяпер сюды, кажа святар-японец Іоў Нобору Баба, прыхо-

дзяць не толькі вернікі, але і многа турыстаў. Гучыць (у запісе) песнапенне. Расчудлена стаўлю свечку за душу нашага знакамітага суайчынніка.

Перад ад'ездам у аэрапорт (Касічы-сан ляціць з намі) на хвілінку заглянулі ў мясцовы ўніверсітэт, каб пазнаёміцца з русістамі. Дырэктар Міжнароднай школы Сяргей Ільін (сам ён з Уладзівастока, з Далёкаўсходняга ўніверсітэта, які мае тут філіял), натуральна, цікавіцца Гашкевічам і яго акружэннем, абяцае прыняць удзел у Другіх Гашкевічаўскіх чытаннях, калі яны, вядома, адбудуцца.

На развітальнай вячэры, ужо ў Токію, доўга гаварылі з Юкіко Накано-сан пра магчымыя планы навуковага і культурнага супрацоўніцтва, пра агульнае і адрознае ў беларускім і японскім светаўспрыманні. На развітанне яна прыемна здзівіла мяне, сказаўшы, што хоча і будзе вывучаць беларускую мову. Словы "да пабачэння" вымавіла па-беларуску.

экалагічны праект

НАШ ДОМ — ЗЯМЛЯ

Што Зямля — наш дом, ведае кожны. Іншая справа, хто мы на гэтай Зямлі: класічныя гаспадары ці часовыя пастаяльцы? Што значыць для нас Беларусь, што мы ведаем пра яе? Кожны год адказ на гэтыя пытанні даюць удзельнікі міжнароднай экалагічнай акцыі "Дзень Зямлі".

У сувязі з гэтым Міністэрства адукацыі Беларусі сумесна з грамадскай арганізацыяй "Беларускі зялёны крыж" пры падтрымцы Міністэрства прыродных рэсурсаў і аховы навакольнага асяроддзя ажыццявілі праект "Дзеці Зямлі. Беларусь, 2002", які ўключае шэраг конкурсаў сярод навучэнцаў.

Па выніках конкурсу малюнкаў і фотаздымкаў у выставачнай зале Рэспубліканскага дзіцячага экалагічнага цэнтры адбылася выстава. Адрозненне па ведамці нашым юным чытачам і ўдзельнікам конкурсу малюнка "Беларусь у маіх марах", які ў свой час арганізавала рэдакцыя "Голасу Радзімы", што прысланыя ў рэдакцыю працы пачынаючых мастакоў мы перадалі арганізатарам выставы і многія з іх знайшлі пачаснае месца ў экспазіцыі. З гэтай нагоды мы віншваем Мсціслава Ігнаценку, Таісу і Машу Ткачэнка з Малдовы, Анэту Леанкевіч і Пятра Коршака з Бельска-Падляскага (Польшча). Іх працы ў складзе перасоўнай выставы ўбачаць у многіх гарадах Беларусі. А пакуль з імі знаёмяцца жыхары і госці Мінска.

Што тычыцца ўзроўню выставы, то ён даволі высокі і дэманструе розныя творчыя падыходы, разнастайныя погляды на жыццё. Аб'ядноўвае іх, безумоўна, шчырая любоў да Беларусі, яе прыроды, традыцый, багатай культурнай спадчыны. Маладыя мастакі і фотааматары глядзяць на сучаснасць з аптымізмам. За імі будучыня нашай Бацькаўшчыны.

НА ЗДЫМКАХ: у выставачнай зале Рэспубліканскага экалагічнага цэнтры; працы юных мастакоў: Таццяна КАРПОВІЧ (Салігорск). "Залатая восень"; Кацярына КАСЦЯЛЕЦКАЯ (Мінск). "Краявід".

Тэкст і фота Яўгена КАЗЮЛІ.

УРАЖАННІ ЎДЗЕЛЬНІКА

«Я МАЮ ТВОР...»

У Мінскім экалагічным цэнтры адбыўся фестываль, прысвечаны Дню Зямлі. За некалькі месяцаў да гэтага было абвешчана некалькі рэспубліканскіх конкурсаў: літаратурны, фотаконкурс, конкурс малюнкаў, бардаўскі, гісторыка-архітэктурны ды "Легенды майго дому". Тры дні юныя творцы плённа і натхнёна працавалі.

Самы цікавы і, на мой погляд, патрэбны конкурс — "Нам застаўся спадчына..." Кожнаму ўдзельніку трэба было выбраць нейкі гістарычны помнік (палац, сядзібу, парк, замак) і прапанаваць свой праект па яго захаванні, кансервацыі ці адраджэнні і рэстаўрацыі. Пераважная большасць удзельнікаў выдатна адолела гэтае заданне. Мне давялося пагартца некаторыя працы, у тым ліку і пераможцаў, і падумалася, што калі б дарослыя, якія павінны гэтым займацца, хоць час ад часу прыслухоўваліся да дзяцей, справы з нашай спадчынай ішлі б значна лепш. У праектах прадугледжвалася ўсё: ад знешняга выгляду помніка да матэрыялу, з якога ён будзе канструктавацца. Падлеткі ўзнімалі такія недзіцячыя, зладзённыя пытанні, як, прыкладам, рэканструкцыя Мінскай ратушы. Хто не ведае, нагадаем: каб аднавіць ратушу, вырашана знішчыць рэшткі старадаўніх гандлёвых радоў, замест таго каб закансерваваць да лепшых часоў... Пераможцам сярод іншых падарункаў прэзентавалі альбом "Беларусь у малюнках Напалеона Орды" (пра які, дарэчы, "ГР" ужо пісаў). Вельмі балюча гартца гэтую кнігу, бо пад многімі малюнкамі стаяць подпісы кшталту: "Не захаваўся...", "Знішчаны ў 1930-я гады..." і г.д.

Фотаконкурс меў два галоўныя накірункі — чорна-белае і каляровае фота. На здымках можна было ўбачыць усё: ад старога дзядка з цыгаркай да лістка, што павольна ляціць да зямлі. Цікавымі атрымаліся здымкі сучаснага Мінска, выкананыя юнымі фатографамі з іншых гарадоў. Яны так разгледзелі тое, што мы бачым кожны дзень, што мінчане толькі дзівіліся. Тут і Востраў слёз, і Няміга, і Купалаўскі сквер, і тое ж самае Траецкае прадмесце...

"Легенды майго дому" — гэта конкурс на лепшае апавяданне (сачыненне) пра сваю родную ці любімую мясціну. Адзін з твораў, напрыклад, прысвечаны Калодзішчам, што пад Мінскам. Легенда распавядала, што ў даўнія часы тут была вёска. І на ўсю вёску — усяго адна студня. Жыхары былі сквапныя, і кожны хадзіў па ваду са сваёй вярочкай. Але ў вайну адна жанчына выраставала параненага салдата, якога выходжвалі ўсёй грамадой. Гэта памірыла сялян. Калі салдат паправіўся і даведаўся пра калодзеж, прысароміў выскоўцаў. Тады тыя аб'ядналіся і набылі агульную вярочку. З-за гэтага калодзежа мястэчка і стала зваць-

ца Калодзішчамі. Цікавая легенда? Усе астатнія не менш цікавыя. Уявіце, як цяжка было журы пры вызначэнні пераможцаў.

Бардаўскі конкурс "Срэбраныя струны" ў некаторым сэнсе перакрываўваўся з літаратурным, бо многія ўдзельнікі выконвалі песні на ўласныя тэксты. Усе прысутныя ў адзін голас падтрымалі журы, калі была абвешчана ўладальніца Гран-пры — Соня Марозава. Пасля выканання некалькіх песень зала апладзіравала так, што Соні давялося выканаць яшчэ адну песню "на біс". Дзяўчынка нарадзілася і жыве ў Міханавічах, што пад Мінскам. Ёй усяго 14 гадоў, але яна піша і выконвае такія песні, што ёй ужо зайдросцяць нават самавітыя барды і музыкі...

Літаратурны конкурс "Я маю твор..." аказаўся больш цікавым, чым усе чакалі. З дваццаці пяці ўладальнікаў дыпламаў першай ступені толькі тры чалавекі былі з Мінска. Гэта і добра, бо сапраўдны талент заўсёды, як тая крыніца, б'е з глыбіні — з глыбінкі. Так што ўсё адбылося, як яно мела адбыцца. Тры дні юныя творцы знаёміліся, слухалі адзін аднаго, чыталі свае творы, абмяркоўвалі пытанні, якія іх хвалюць і цікавяць.

У праграме таксама значылася сустрэча з вядомым пісьменнікам. Удзельнікі да апошняга гадалі, хто ж гэта будзе. Аказалася — Леанід Дранько-Майсюк. Ён добра вядомы моладзі і таму, што на апошняй рок-каранацыі атрымаў прыз за лепшыя тэксты 2001 года (пра гэта "ГР" ужо пісаў). Ён пачаў знаёміцца ў досыць незвычайнай форме: спачатку ўдзельнік называў сваё імя і месца, адкуль прыехаў, а потым спадар Леанід задаваў кожнаму пытанне, ды такое, што не адразу і адкажаш! "Ты рыцар або гаспадар?", "Што самае галоўнае?", "Ці дапамагае каханне ў творчасці?" Але прысутныя як-нік — асобы творчыя, таму не губляліся і адказвалі так, што дзівіўся нават Дранько-Майсюк. Карацей, было вельмі цікава. Усе шкадавалі, што фестываль доўжыўся ўсяго тры дні.

Удзельнікі з дыпламамі і каштоўнымі падарункамі раз'ехаліся па гарадах, але перад гэтым усе абмяняліся адрасамі — каб не згубіцца і для больш плённай працы быць разам, хоць і ў лістах. І гэта самае важнае, бо калі людзі (тым больш, творцы) разам, ім нічога не страшна! А з імі і Беларускай культуры. І Беларусі.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА

дзіцячая чытанка

Фота В. ЖУШЫ

Генадзь АЎЛАСЕНКА

ЗВЯРЫНЕЦ

У звярынец я гуляю.	Можа стаць мне тыграм? Не!
Шмат звяроў	Можа зебрай ці
навыдумляю.	вярблюдам?
Возьмем, к прыкладу,	Не, вярблюдам я не буду!
услон:	Я не буду
Быў услон — а зараз слон!	ні ваўком,
За жырафу стала шафа	ні дзіком,
(Выйшла добрая жырафа).	ні барсуком!
Крэсла стала львом,	Я сабе імя знайду!
Камад —	Стану,
Ну зусім як бегемот!	стану я ў звярынцы
А канапа — насарог	Папугаем
(Толькі вась згубіўся рог).	какаду!
Малпай стала паліто...	Бо,
Толькі я пакуль ніхто...	калі я захачу,
Трэба кімсьці стаць і мне!	Цэлы вечар балбачу!

«Голас Радзімы»
Галоўны рэдактар
Наталія САЛУК

ЗАСНАВАЛЬНІКІ:
Міністэрства замежных спраў Рэспублікі Беларусь;
Камітэт па справах рэлігій і нацыянальнасцей пры Савеце Міністраў Рэспублікі Беларусь;
Беларускае таварыства дружбы і культурнай сувязі з замежнымі краінамі;
Беларускае таварыства па сувязях з суайчыннікамі за рубяжом «Радзіма».

Пазіцыі рэдакцыі і аўтараў, матэрыялы якіх друкуюцца на старонках «Голасу Радзімы», могуць не супадаць.

Рэгістрацыйнае пасведчанне №81. Падлісны індэкс у Беларусі 63854-Тыраж 2 082 экз. Заказ 1178. Падпісана да друку 27. 5. 2002 г. у 12.00.

Газета набрана і звярстана на рэдакцыйным настольна-выдавецкім комплексе.

Адрукавана ў друкарні «Беларускі Дом друку» (220041, г. Мінск, пр. Скарыны, 77).

Наш адрас: 220005, Рэспубліка Беларусь, Мінск, пр. Ф. Скарыны, 44.

Тэлефоны: (+375-17) 288-11-97 (бухгалтэрыя, тэл./факс), 288-12-80, 284-76-56, 288-17-82.